

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je
Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Rdeča Moskva praznuje

Moskva, novembra.

7. novembra je praznovala Moskva in vse Sovjetska unija 13. obletnico boljeviške revolucije. Bil je nepriznjen jesenski dan. Ko je dnevnii svit raztrgal oblačno meglo, je gost in mrzel dež močil vegaši tlak moskovskih ulic. Ali je bil to simbol? Kljub temu pa so se že v zgodnjem jutru valile mase na Rdeči trg pred vrata Kremlja. Delavci in modrih jopičih, kmečke delegacije iz najbolj oddaljenih koton države, potem mladostniki, žene in dekleta... Vsi ti so korakali sklonjenih glav ob novem granitnem mavzoleju mrtvega voditelja krvave revolucije — Lenina. Težko, v nerdenih trumah so korakale množice, možje in žene, skupina za skupino, dolga, velikanska demonstracija, pol milijona ljudi. Vsi so bili komandirani, da pridejo in da pokažejo moč komunistične države. Potem je prišla armada. Krepke, dobro izgledajoče postave, s težkim korakom v vsej bojni. Enakomerno so vdarjali njihovi okovani raji ob mokri tlak. Za pehoto so pridržali oklepni avtomobili, pribombeli tanki, v galopu kavalerija in vse vrste artiljerije. Nad Rdečim trgom so brneli vojni aeroplani. Rdeča armada, »ponos proletariata«, je demonstrirala pred domaćimi in tujimi vladnimi zastopniki. Ob pogledu na ta ogromen vojni aparat so bili zastopniki proletariata in buržuazije lahko enkrat edini, da je prav vseeno, ali govor v Zvezni o razorozitvji Marini, Bernsdorff ali Litvinov: nobeden ne misli iskreno in vsi lažejo.

Skupina so nosile ogromne napisne. V 14 jezikih so kričeče črke proglašale uspehe in pridobitve sovjetrov: »Petletni načrt v štirih letih!«; »800 milijonov žrtvujemo za ljudsko higijeno in 60 milijonov rubljev za varstvo mater in otrok!«; »Brezposelnost smo likvidirali!«; »Vsakih 6 minut nov traktor!« In potem še drugi napisni: »Doli s popi in religijos; »Doli z imperialistično vojno!«; »Naj živi rdeči oktober!« Da, dolci v vojno! Vendar je bil nauk rdeče armade bolj nazoren, kakor pa papirnat napis.

Levo od Leninovega mavzoleja je bila postavljena tribuna za zastopnike vlade in stranke. Opazil si znanе obrazе: diktatorja Stalina, Kalinina, Vorošilova z najvišjo rdečo generalitetom, člane komunistične internacionale, centralne eksekutive, — in kar je vse presenetilo, tudi pravkar odžaganega Rykova. Ta je pač poslednjikrat razvadni oder prisostvoval proslavi revolucije!

Vse te ogromne mase so se končno zgostile in eden izmed mogočnih je dvignil roko. Vse je utihnilo. Zastopnik vlade je z odrago govoril o zmagi proletariata in razvijal uspehe 13 letne diktature. Množica je poslušala in molčala. Ni bilo ne odobravanja ne navdušenja. Kako? Vsak je mislil na naslednji dan. Za danes je bilo vsega dovolj, kajti za praznovanje revolucionarnih praznikov ima vlada še vedno kruha. Toda, ali ga bo imela tudi jutri? Ali pojutrišnjem? Vsak se je vprašal: Ali bo jutri kruh razdeljen, in če bo, koliko bo odpadlo na osebo? 200 ali 300 gramov? In potem milo, obutev, obleka, mleko za otroke... Toda, Vi tega ne razumete, kako je človeku v duši, ako se mora vsak dan sproti vprašati, mar me bodo pustili jutri živeti?

Raz tribuno je mogočno donela beseda: »Premagali smo hidro protirevolucije! Zatrli smo cerke in popi! Prišla je doba novega človeka! Nad en milijon brezposelnih smo z eno potezo likvidirali!« Pa res! Rešitev brezposelnega vprašanja je bila izvirna in enostavna. Brezposelne so kratko malo pobrali in jih poslali v severne gozdove, da sekajo les za eksport. Za plačilo dobe prostot prehrano (zelo odmerjene porcije, ob katerih trajno ni mogoče živeti) in »hvaležnost proletariata«. Na ta način so sovjetti likvidirali brezposelnost. Le zakaj tudi načina ne povedo svetovnemu proletariatu! — »800 milijonov za ljudsko higijeno, 60 milijonov za varstvo mater in otrok!« Kak posmeh! Varstvo mater! To so klinike za odpravo plodu, ki poganjajo po deželi kakor gobe. Ljudska higijena? To je razpečevanje raznih preventivnih sredstev. Ostanek pa so porabil za popravo nekaterih zdravstvenih naprav, ki so radi revolucije propadle in bile v razsu. Potem se zgradnja par vozovnih sanatoriijev, kamor vodijo boljeviški inozemske časnikarje, da poročajo strmeči Evropi o »pridobitvah sovjetskega proletariata«. Toda zdravilišča, kakor Kislovodsk, Železovodsk, Boržon, Anapa, Esentuky, Minerajne in Krim so obstojala že davno pred boljeviški. Toda o tem malo ve sovjetski državljan iz centralne Rusije ali iz Sibirije in še manj menda inozemstvo. Rusija je pač zelo velika država in bolj zaprija pred drugimi, kakor pa katerakoli na svetu. — Varstvo otrok? Ko bi ne videli na lastne oči dan za danem tisoči in tisoči teh ubogih otrok, dečkov in deklic, ki se potikajo kakor sence po proletarski metropoli in umirajo od gladu in pomanjkanja pod mostovi, v zapuščenih milinah, v dvigilih in lončih za kuhanje asfalta. To statistiko, ki vpije do neba, bi morali objaviti boljeviški mogotci v vednost svetovnemu proletariatu! — In »vsakih šest minut nov traktor!« Da, to je želja, a ne dejstvo. Za enkrat proizvaja Krasni Putilovec prav slabo uporabne in površno izdelane oralne stroje. — Najbolj viden uspeh sovjetrov je zaznamovati samo v cerkveni politiki. Sovjeti se lahko postavijo, da so zaprli 10.000 cerkva in duhovnike pregnali ali pomorili. Ostanek pa je pogran na ceste, kjer prosjacio mimoideče za Kristusovo voljo. Toda vse te stvari so Vam že več ali manj poznane. A kljub temu, — če tukajšnje sovjetsko časopisje piše resnico, kar pa dvomim, — ne manj po svetu simpatizerjev s sovjetsko državo, ki občudoju »pridobitve« boljeviškov in si žele njihovega gospodstva.

Trinajsta obletnica Sovjetske revolucije... Dež nje neprestano in sredi popoldneva je nastopil mrak. Ali objokuje nebo najbednejše med rev-

Sestanek Curtius-Bethlen-Litvinov

V Berlinu se nadaljujejo razgovori pričetni v Ankari - Ozadje banketnih napitnic

Berlin, 24. novembra. — m

Pomen bivanja grofa Bethlena v Berlinu je dobil popolnoma drugo obliko, ko se je sinčič raznesla po mestu vest, da se bo ustavil v Berlinu tudi sovjetski ljudski komesar za zunanje zadeve Litvinov na povratku od ženevske razorozitvene konference. Sedaj dobi tudi sestanek sovjetskega diplomata z italijanskim zunanjim ministrom Grandijem v Milanu svoj natančno določen pomen. Litvinov prihaja v Berlin natančno poučen o italijanskih zunanjopolitičnih smernicah ter nekoliko tudi kot italijanski zastopnik, akoravno je itak že italijanski veleposlovnik v Berlinu v stalnih stikih z grofom Bethlenom, odkar se slednji nahaja na nemških tleh. Preden je prišel do sestanka v Milanu med Litvinovom in Grandijem, so se vršili vednevnji pogovori v Rimu med italijanskim vladom, grškim zunanjim ministrom, turškim zunanjim ministrom, bolgarskim poslanikom in zastopnikom sovjetskega.

Berlinski sestanci madžarskih in sovjetskih državnikov z najvišjimi predstavniki nemške države in nemške politike je torej organično nadaljevanje Italijanske politike, o kateri je »Slovenec« dopisnik iz Istanbula izčrpno poročal.

Prihod Litvinova v Berlin bi bržkone ostal tajen, kol je bilo sprva tudi v načrtu, toda časniki so mu vendar prišli na sled in senzacijo, ki jo je vzbudila kraška pozadinska notica v »Vossische Zeitung«, je bila res velika.

Sicer se ne more za enkrat trditi, da snujejo v Berlinu kakšno novo meddržavno zvezo, ker nem-

ški zunanj minister dr. Curtius je v svojem govoru izrečeno poudaril, da Nemčija zavrača vsako misel na zveze, ki bi bile podobne predvojnim političnim zvezam, vendar postaja jasne, da se snuje več prijateljska skupina držav, ki bi nastopale skupno v gotovih vprašanjih mednarodne politike. Ta vprašanja so: zaščita narodnih manjšin, razorozitev in revizija mirovih pogodb. To so zane tečke, ponavljajo jih vsak nemški časopis in poudarja jih vsak inozemski list. Na prvi pogled ni popolnoma uvidljivo, kaj bo recimo Italija delala pri zaščiti narodnih manjšin. V mednarodni politiki je pa tudi to mogoče, da bo hoteli štiri Italijane, ki bivajo izven rimskega imperija. Grof Bethlen je poudaril isto ter v tem samo posnel nemškega zunanjega ministra. Pri prihodnosti razorozitvenih konferenc bo torej nastopila skupina držav, ki bodo zahtevali razorozitev vseh sil, velikih in malih. Na bodočem zasedanju Društva narodov bodo iste države zahtevali revizijo mirovih pogodb.

Nemčiji bo brez dvoma ljubo, če bo smela razčutati na pomoč sovjetske Rusije ne na konferenci sami, ampak z hrbotom Poljske, katero bi nemški politiki radi zopel delili. Nemški vlad je brez dvoma vprašala zbrane madžarske in sovjetske diplomate, kaj bi v slučaju kakega sporja z Poljsko ste države ukrenile.

Berlinski sestanek je torej zadaja generalna vaja velikega koncentriranega naskoka na mirovne pogodbe in na politično zamenjivino kartu versajskoga miru pod vodstvom Italije. Do sedaj še ni verjelno, da je Nemčija pristala, ker vendar ob obstoji v vlasti sami skupina vodilnih mož, ki si ne

želijo ponovljive sodelovanja z italijansko zavezico. Ta avantura jih je stala svetovno vojno. Zna no pa je, da je dr. Curtius — ki je nedavno svojega poslanika v Rimu, von Neurathu, poslal v London, v Rim pa poslat najbolj bistregu diplomatu, von Schubertha — zelo velik prijatelj Italije kot je bil pred njim načni minister Rathenau. Dr. Curtius je tudi zelo ambiciozen in bi rad posnel malo rajnega Stresemanna v Sirokopoteznost.

Ce se italijanski diplomaci posreči razsiriti ankarski blok tudi na Nemčijo in na Avstrijo, potem bomo tekmo prihodnjega leta očividci velikanskega nekravljega dvojboja med skupino držav, ki stoji pod vodstvom Francije, in drugo skupino, ki jo vodi Italija. Oba se bosta potegovali za angleške simpatije.

Berlin, 25. nov. d. Sovjetski komesar za zunanje zadeve je danes posetil nemškega zunanjega ministra in častil pri njem dve ure. Za Litvinovom je bil sprejet od Curtisa italijanski veleposlovnik.

Berlin, 25. nov. d. V Berlin sta prispeila s stiščnim brzovlakom francoski poslanik de Margerie in visok funkcionar francoskega zunanjega ministarstva.

Bethlen se vrnil

Budimpešta, 25. nov. kk. Grof Bethlen se je danes opoldne vrnil iz Berlina ter je izjavil za stopniški listov, da se mu je posrečilo prepričati nemške vodilne politike, da je tudi v interesu Nemčije, dati madžarskemu gospodarstvu olajšave s primernimi gospodarskimi pogodbami. Grof Bethlen je prepričan, da bodo dobrí odnosaji koristili obema državama.

Seja ministrskega sveta

Belgrad, 25. nov. AA. Pod predsedstvom predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Zivkovića se je vršila danes seja ministrskega sveta, ki je trajala od 17 do 18.30. Seji so prisostvovali vsi ministri razen g. Nikole Uzunovića, ministra brez listice, ki je bolan. Na seji so razpravljali o tekočih zadevah. (Centralni presbiro.)

Min. Preka v audienci

Belgrad, 25. nov. AA. NJ. Vel. kralj je sprejet danes v audienco ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Nikoleta Preka. Audiencija je trajala od 10.30 do 12.30.

Sprememba pri policiji in politični upravi

Belgrad, 25. nov. I. Z odlokoma predsednika vlade in notranjega ministra so imenovani: Za političkega upravnega pripadnika pri okrajnem načelstvu v Petrinji v 9-1 Jože Blažević, za političkega upravnega pripadnika uprave politice v Ljubljani v 9-1 dr. Marjan Melčer, za političkega inspektorja pri upravi politice v Ljubljani v 4-1 Josip Tučan, predstojnik nočne politice v Vinčah; za okrajnega načelnika v Novi v 4-1 Ciril Pohljkar; za okrajnega načelnika v Gospiču v 5-1 Ivan Horvat; za okrajnega podnačelnika okraja Požeškega v 6-1 Ivan Luković; za tajnika notranjega ministarstva v 6-1 Anton Božegelj, dosedaj komisar obvezne obvezne komisije na Jesenčah; za komisarja železniške obvezne komisije na Jesenčah; za komisarja železniške obvezne komisije na Jelenčah; za komisarja železniške obvezne komisije na Gospiču v 5-1 Vladimir Grbić, dosedaj pristev v Karlovci v 7-1; za komisarja obvezne železniške politice na Raketu v isti skupini in knjegozid; za črnika okrožnega inspektorata v Varaždinu v 4-1 Stevan Krajnović, dosedaj komisar iz Velikega Manastira; za komisarja uprave politice v Ljubljani v 3-1 Josip Kuršajec; za komisarja železniške obvezne politice v Raketu Rade Zaklanović, pisar komisarijata na Sušaku v 4-1; za pisarja na komisarijatu na Sušaku v 4-1 Alexander Marković, komisar obvezne železniške politice na Raketu v isti skupini in knjegozid; za črnika okrožnega inspektorata v Varaždinu v 4-1 Stevan Milović, srečki načelnik na Krku.

Učiteljstvo na zasebnih šolah

Belgrad, 25. nov. AA. Na podlagi člena 163 zakona o narodnih šolah z dne 5. oktobra 1929 se morajo vse zasebne šole v vsem ravnatih po prepisih, ki veljajo za narodne šole. Zato morajo vse zasebne šole po členu 71 in 72 emenjenega zakona imeti učiteljski izpit zrelosti. V zvezi z goranjim je minister za prosveto sklenil, da morajo učitelji privatnih šol počasiti predpisani učiteljski izpit, da dopolnijo svojo širokovno izobrazbo na državnih učiteljskih šolah.

Zivaljevič na smrt obsojen

Belgrad, 25. nov. I. Danes se je končala razprava in izrekla sodba proti bivšemu orožniku Gjorgiju Zivaljeviću. Sodišče je proglašilo bivšega orožnika Zivaljevića za krivega, da je nad Danico Milenkovićem izvršil nasilje, jo nato ubil in zakopal. Zaradi tega je bil obsojen na smrt. Izredno številna publikacija, predvsem iz najboljših belgrajskih krogov, je to razsodbo sprejela z velikanskim odobravanjem in klici: »Zivio pravica!«

Zagrebška vremenska napoved. Stacionarno, ki se pa nagiba k soremembam.

Milanski sestanek

Tesno gospodarsko sodelovanje sovjeto in Italije

Rim, 25. nov. kk. Sestanek Grandija z Litvinovim je ocenito prvi italijanski odgovor na negativni rezultat ženevske debate. Koliko bo Italija morda učinkoviti na poslovanju Rusije v političnem sistemu italijanskih prijateljstev, se še ne more razvideti. Gospodarski odnosi pa so se začeli že pred dajšnječasom. Rusija želi dobivati iz Italije govorne fabrike. Italija pa iz Resije sirovine. Obe državi se prizadeta, da bi si vsaj deloma zagotovili prostor za prekrbo po morju. Italijanska vlada je pripravljena zadoščati zajamčiti ruska narocila v Italiji ter se govoriti celo o ustanovitvi posebnih tovarn v Italiji, ki bodo delovale samo za Rusijo. V tem zmislu je tolmačiti tudi odstop nevega italijanskega poslanika v Moskvo.

Milan, 25. nov. kk. Kakor piše Giornale d'Italia, se po pravici pripisuje sestanku Grandija z Litvinovim velik pomen. V razgovorih sta si državnikova pojasnila položaj. Pri tem pa razlike v rezimih ni igrala nobena vlogo. Sovjetska Rusija ima mednarodno vlogo, s katero je treba računati, in lahko postane v mednarodnem življenju kakor tudi v načinem interesu koristao ali celo potrebu sodelovanja z Rusijo. Navedeni listi nazlaha pri tem načrnu možnosti izravnave med obema gospodarskimi oblikama. Rusija ostane slej ko prej vodilni producen: sirovin, teh sirovin pa v Črnom morju ne blokira nobena dr

Protutež agrarnemu bloku

Boj med Nemčijo in Francijo za Balkan

Dunaj, 25. nov. 1930.

Tukajšnji listi so prinesli iz Berlina vest, da je nemški minister dr. G. Gothein govoril na veliki skupščini nemških veletrgovcev v Berlinu, kjer je izvajal sledete:

«Avstrijski gospodarski krizi najbolj trpi duajska veletrgovina, ki bi rabila za svoj razmah obširnega ozemja, ki ga pa nima. Potem obširno dokazuje nemiselnost nasledstvenih agrarnih držav, ki so zapravile mnogo milijard v podporo svoje industrije, ki se pa kljub temu ne bo mogla dvigniti. Po njegovem mnenju so si spravile samo finančne v nered, koristi pa ne bodo imele nobenih. Potem predlaga, da se stvari carinska unija med srednjeevropskimi državami, ker smatra carinsko unijo cele Evrope za utopijo. Nadalje se je v svojem govoru dotaknil tudi tako zvanega agrarnega bloka, ki bi bila po njegovem mnenju čisto simpatična zveza, če bi se borila samo za poviranje cen agrarnim produktom. Ker je pa začela na napačna pota carinskega pritiska na tiste države, ki niso v stanu biti redni odjemalci njihovega žita, je vzbuđila nejedoljivo pri nekaterih industrijskih državah.

Pilsudski ima v senatu dvetretjinsko večino

Varsava, 25. nov. kk. Novi poljski senat je sestavljen tako, da kaže premoč pristačev Pilsudskega, celo njihove dvetretjinske večino. Dosegli so: blok Pilsudskega 76 mandatov, levi blok 14, narodni demokrati 12, krščanski demokrati 2, Ukraineri 4, Nemci 3, štiri noben mandat.

Nemčija se pritoži radi poljskih volitev

Berlin, 25. nov. kk. Na podlagi poročila nemškega generalnega konzula in Gornje Slezije, ki opisuje teror poljskih strank proti nemški manjšini, se je nemška vlada odločila, da nemudoma vloži pri Družbi narodov predstavko na podlagi § 72 nemško-poljskega dogovora, ki je identičen s § 12 splošnega manjšinskega dogovora.

London, 25. nov. kk. »Manchester Guardian« poroča, da je dobil angleški poslanik v Varsavi nalog, naj se informira o velivnem teroru v vzhodni Galiciji in Ukrajini ter o tem poroča Henderson. Liberalni list se nadeja, da bo vsebinha tega poročila dala Hendersonova povod, da spravi postopanje z manjšinami na Poljskem na razgovor pred Družbo narodov.

V Italiji bo vse ceneje

Rim, 25. nov. kk. Gibanje za znižanje cen v Italiji hitro napreduje. Od 1. decembra dalje se bodo znižale cene na cesnih železnicah za 10 centesimov, cene za plin in elektriko pa za 10%. Pripravlja se znižanje tovornih in osebnih tarifov na železnicah. Gledje znižanja stanovanjskih najemnin je že sprejela zadruga hišnih gospodarjev tozadnevi sklep, kateremu se pa velik del hišnih lastnikov neče pokrovati. Takim hišnim posestnikom in trgovcem, ki se obotavljajo znižati cene, pa se je že zagrozilo s fašističnimi akcijami.

Preosnova španskega kabineta

Madrid, 25. nov. kk. Danes se je izvršila napovedana rekonstrukcija španskega kabineta. Pravosodni minister Estrada je postal prometni minister, dosedenji prometni minister Maños pa notranji minister. Za novega pravosodnega ministra je imenovan dosedenji državni tajnik Montejovellanos. Dosedenji notranji minister, general Marzo, izstopi iz kabineta, kar je bilo že več mesecov skoraj gočovo, ker kot general nimata politične šole, dočim ima volitve organizirati notranje ministrstvo.

Delna kabinetna kriza v Nemčiji

Berlin, 25. nov. kk. Državni pravosodni minister dr. Bredt je danes posjal državnemu kanclerju svojo ostavko. Podal jo je radi današnjega sklepa gospodarske stranke, ki odklanja nadaljnje podpiranje Brüningovega kabineta, ker skuša svojo politiko izvajati s tem, da se naslanja na socialno demokracijo.

Pabst gre na Kitajsko

Dunaj, 25. nov. kk. Neka korespondencajava, da je major Pabst radi postopanja z njim s strani tirolskih krovov in radi neugodnega uspeha njegovih pogajanj z vodstvom Heimwehra in vlad tako nejeljivo, da je sklenil, da bo sedaj sprejel predlog, ki mu ga je stavila pred letom dan kitajska vlada, da odpotuje kot reorganizator kitajske vojske na Kitajsko.

Upi angleških konzervativcev

London, 25. nov. kk. Danes je zasedal centralni svet konzervativne stranke. Izglasoval je Baldwinu soglasno zaupnico. Na seji je bilo izrazeno mišljenje, da bo delavska stranka brezvonomno pri prihodnjih volitvah propadla. Svet je dalje ugotovil, da vladu splošna nacionalna depresija, da pa so rezultati občinskih volitev in delne parlamentarne volitev v Shropshire znaki lepše bodočnosti.

Ubici misijonarji

Hankov, 25. nov. kk. Po vseh, ki so prispele iz Hingana v provinciji Senzi, so roparji tam ubili italijska duhovnika Novellija in Luciana. Obstaja bojanec, da je bil ubit tudi apostolski predstavnik Soggin.

Požar v Skodovih tovarnah

Praga, 25. nov. kk. V donavščini pristarišču v Komornu je nastal včeraj večer velik požar, ki je napravil posebno veliko škodo v skledališčih Skodovih tovarn. Škoda znaša 4,000.000 Kč. Požar je nastal radi kratkega stika.

G. Gothein izvaja dalje, da bi bil prvi korak k uresničitvi te carinske zveze carinska zveza med Nemčijo in Avstrijo. Vsled velikega izmenjanja blaga med Ogrsko, Nemčijo in Avstrijo bi Ogrska kmalu spoznala, da je za njo edina rešilna, če se pridruži k tej zvezi. Ko bi se to doseglo, potem bi bile po mnenju g. Gotheina pristojne pristopiti k tej zvezi tudi Čehoslovaška, Jugoslavija, Romunija in Bolgarija. Tako bi se dosegla carinska zveza srednjeevropskih držav, ki pa ne bi bile pravzaprav nič drugača, kot province velike Nemčije in kjer bi nemški kapital in karteli neomejeno gospodarili.

Dejansko je naperjena osnova tega govorja proti agrarnemu bloku, ki je vzbuđil zlasti v Nemčiji precej nejeljivo. Ta govor nam jasno kaže, da Nemčija še ni pozabila »Drang nach Osten« in da se ji še od časa do časa vseeno žaskomina po starosti hegemoniji na Balkanu in v Srednji Evropi sploh.

Berlin, 25. nov. d. »Germania« objavila dopis svojega gospodarskega dopisnika, v katerem se bavi s potovanjem francoskega ministra Flandina po srednjem in vzhodnji Evropi. Po sinjski konferenci namreč se je ugotovilo, da vlada v Nemčiji

veliko zanimalje za predlog, da bi agrarne države svoje pridelke izmenjavale z industrijskimi pridelki padinovih držav. Nemčija je bila voljna pristati na ta predlog, ker ima interes na tem, da ohrani svoj obsežni trg na Balkanu. Prifl bi imelo že do konkretnih pogajanj, nakar je nastopila Francija z neprizakovanim predlogom, da se mora agrarna kriza rešiti ne s pomočjo pogodb med posameznimi državami nego na veliki evropski agrarni konferenci, ki bi predpisala splošne skupne korake. Sinjska ideja je bila s tem deloma pokopana. Francija bi namesto, po mnenju nemškega lista, nerada videla, da se Nemčija udomači na Balkanu, kjer ima sama velike gospodarske interese.

Nemški gospodarski krogi so nato stopili v stik s posameznimi državami, ki so na sinjski konferenci sodelovali, v pričakovanju, da bo mogoče načiniti vsaj delen izhod iz težave. Dozveda se, da je Madjarska bila najbolj pripravna in da je sedanje potovanje grofa Bethlena tudi v zvezi s temi pogajanjami. Sinjski blok bi v tem zadobil zelo občuten udarec in izgledi za rešitev agrarne krize v vzhodni Evropi so postali za enkrat zelo malenkostni.

Predešnik Narodne galerije
dr. Fran Windischner

Vprašanje Narodne galerije

Narodna galerija spada med naše najboljšne kulturne naprave. Za Ljubljano ima eminenten idealen in praktičen pomen. Ljubljana kot kulturno središče slovensko ima v Narodni galeriji že danes tako lepo ustanovo, ki je odlične kulturne važnosti. Narodna galerija je pa tudi praktična pomena za Ljubljano, kajti treba je nasim in tujim ljudem, ki prihajajo v Ljubljano, vendar nekaj pozakazi. Zbirke Narodne galerije so že v sedanjih oblikah in ob sedanji uredbi dragocena ustanova, pa je Narodno galerijo vsekakor šteeti med največje zanimivosti naše Ljubljane. Narodna galerija postane vse pomembnejša zberne pod svojim okriljem še one dragocene umetnine, slike in skulpture, katere so ji obljubljene iz knezovskejskih zbirke in iz narodnega muzeja. Vzdrževanje teh zbiranja in kupovanje novih umetnin kakor tudi dejstvo, da Narodna galerija ne vrši samo opravil svojega ožjega delokroga kot zbiralna naprava, marveč preko tega prireja različne razstave domačih in tujih umetnik, vse so je zvezano z velikimi stroški, ki jih ob vsej požrtvovnosti in izjazdnosti uprave Narodne galerije kot taki ni mogoče kriti iz svojih razpoložljivih sredstev.

Dejstvo je, da je sicer neveselo dejstvo, da je zasebna požrtvovnost leto za leto manjša. O kaki privatni munificenci in resnični zasebni velikodušnosti kmalu ne bo več mogoče pri nas govoriti. Daril ni dobiti, da bi bilo z njimi kaj večjega započeti, pa tudi volila so pri nas precej nepoznana stvar.

Z umetnimi iz Strahlove zbirke je Narodna galerija storila velik korak naprej, in pomenja ta pridobitev dragoceno pomnožitev zbirk Narodne galerije v Ljubljani. Ali pri tem ne gre samo za pridobitev in pomnožitev doseganja zbirke, marveč so s tem Narodni galeriji naložena nova velika brezimenja in drage naloge. Narodna galerija je odlična usljava pa je vprašanje uspevanja Narodne galerije javno vprašanje največje pomembnosti in važnosti, za katere mora imeti umevanje in srce in odprto roko vsa slovenska javnost osobito pa avtonomne uprave, javni zastopi in avtonomna mesta.

Ako hočemo, da Narodna galerija ne bo samo životala in često moralna gledati, kako se izgubljajo najlepše naše umetnine v roki, iz katerih ni več vrnitve v skupino last, potem je potrebno, da Narodna galerija kot prominentna kulturna in narodna naprava občeslovenska v naši Ljubljani uživa zadostno in redno javno podporo. Prispevki naših vodilnih javnih zastopov in mest morajo zadobiti stalen značaj takoj, da more uprava Narodne galerije z izvestnimi rednimi in stalnimi dohodki pozitivno računati. Edino v takem primeru je smotreno in ciljno delo mogoče in izvedljivo. Prispevki javnih rok za Narodno galerijo ne smejo biti slučajnost in ne smejo imeti značaja aleatornosti, marveč moramo priti do tega, da so prispevki za Narodno galerijo kot prominentno občeslovensko ustanovo redni in stalni. Taki redni prispevki morajo biti pri posameznih upravah naših avtonomnih mest in javnih rok vsako leto redno ustavljeni v proračun, in sicer konkretno in nominativno za Narodno galerijo. Pri napravi tako znamenite važnosti ne gre, da bi se prispevki dajali samo po vsakratnih prilikah. Narodna galerija mora v proračune imenoma in ne sme igrati vlogo samo slučajnostnega podprtirana — kakor kane — nadležnega ali dobrodošlega!

Te besede so napisane po soglasjem sklepu uprave Narodne galerije z dne 19. t. m. ter iz velike in resne skrbi za Narodno galerijo, našo prelepno napravo velike razvojne mogočnosti, ter iz vnete želje, da bi ogrele in pridobile srca in misli naših velikih mož.

Za zvezo Slovenije z morjem

Sušak, 25. nov. ž. Akcija za zgraditev železniške proge, ki bo spajala Slovenijo z morjem, se nadaljuje. Kakor znano, je zveza denarnih zavodov v Zagrebu in Ljubljani pripravljena dati 80 milijonov posojila. Za zgraditev pa bi bilo potrebnih 200 milijonov Din. Sedaj se vodi akcija, da bi se v banovinske proračune savske in dravске banovine postavila vsota po 50 milijonov Din, da bi se na ta način moglo priti z gradnjo te proge.

Iz nogomejne zveze

Berograd, 25. nov. 1. Upravni odbor Jugoslovanske nogometne zveze je na sčasnji seji sklepal o sprejemu 40 novih klubov v okolišu Zagrebške nogometne podzveze. ZNZ je sprejela vse klube za začasne člane in predlagala JNZ, da se ti klubki sprejmejo v redno članstvo. JNZ je sklenila, da se noben klub ne sprejme v članstvo, ker niso izpolnili pogojev za sprejem v članstvo po pravilih. Zanimivo je ometiti, da so novo prijavljeni klubki isti, ki jih je JNZ svoječasno izbrisala iz članstva kot fabrikiranec za poslednjo skupščino zveze v Zagrebu.

Berograd, 25. nov. 1. Poljska nogometna zveza je ponudila naši zvezi, da bi se odigrala mednarodna tekma z Jugoslovanskim nogometnim zvezom. JNZ je to panudbo sprejela.

Belgrajske vesti

Berograd, 25. nov. AA. Z ukazom Nj. V. kralja je postavljen na predlog ministra za socialno politiko v soglasju s predsednikom ministrskega sveta za pomočnega tajnika za začelo mater in dece v Ljubljani v 2-II Josip Slajmer, arhivski uradnik v 3-III.

Berograd, 25. nov. AA. Z ukazom Nj. V. kralja je bil na predlog ministra za finance v soglasju s predsednikom ministrskega sveta upokojen Jernej Klapnik, višji carinski inspektor finančne direkcije v Ljubljani, odsek za carine.

Zagrebške vesti

Zagreb, 25. nov. ž. Od nedelje do danes se je mudil v Zagrebu član bivše avstrijske vlade Leopold Wölling. To je bivši avstrijski nadvojvod Salvator, ki je delil časa služival v Zagrebu kot podmaršal. Danes je odpotoval na Sušak.

Zagreb, 25. nov. ž. Neki nemški potovniki urad je nujel ladjo »Kumanovac« za vožnjo v božičnih praznikih. Večje število nemških turistov si namreč hodi božične praznike ogledati vse znamenosti naše obale.

Zagreb, 25. nov. ž. V Zagrebu se pripravlja slovenska priprava 1. decembra, Zagrebška kulturna in narodna društva bodo privedla obhod po mestu

Reforma železniških tarifov

Važne seje tarifnega odbora

Belgrad, 25. nov. 1. V tukajšnji industrijski zbornici so se danes pričele seje tarifnega odbora. Poleg članov tarifnega odbora so načelni zastopniki prometnega ministrstva, glavnega ravateljstva državnih železnic, zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in kmetijskega ministrstva. Sedaj je na dnevnem redu proučevanje reforme lokalnih železniških tarifov. Zastopniki glavnega ravateljstva državnih železnic uprave so pred dnevnim redom obvestili tarifni odbor, da so v tem času od sosednje seje do danes že izpeljani in izvršeni razni prej sprejeti sklepi. Tako je zdelen novi tarif za izvoz žita preko suhozemelskega obmejnega prehoda in preko domačih pristanišč. Nameravane so olajšave za izvoz domačih proizvodov v Albanijo po železniških progah. Zbirajo se podatki, da se v tem kraju v prvem polletu izdaje predpis glede reekspedicije pri izvozu mesa. Izpeljana je spopolnitve z novimi postavkami direktne jugoslovanske-grškega tarifa.

Z ozirom na okolnosti, da vsaka spremembna tarifa zaradi olajšanja izvoza pomenja za železniško upravo zgubo v ujenih efektivnih dohodkih, kakor tudi z ozirom na okolnost, da so železnice dolžne varovati ravnotežje med

izdatki in dohodki, bo daljnje delo na olajšanju izvoza s pomočjo tarifne premestitve možne, če se najdejo sredstva za njihovo potrditev v tem smislu, kakor je to tarifni odbor sklenil.

Clan tarifnega odbora so sklenili, da s svoje strani storijo vse, da se eventualne zgube pokrijejo iz drugih dohodkov. Zastopniki železniških uprav so podali prav tako izjave o delu na izdaji direktnih tarifov za sosednje države. To delo že precej napreduje in bo dokončano. Isto tako je železniška uprava že izpeljala z izdelavo lokalnega tarifa, ki bo v najkrajšem času gotov kot načrt.

Ker je to delo ogromnega značaja za vse panoge narodnega gospodarstva, je odbor sklenil, da se železniška uprava napravi za največje sodelovanje z vsemi gospodarskimi krogovi. Zaradi tega so predlagali, da se načelna debata glede novih lokalnih tarifov odloži, dokler glavnemu ravatelj

+ Rajmund Magerl

Moste, 24. novembra.

Danes je v svoji hiši v Ribniški ulici umrl upokojeni sprevodnik državne železnice g. Rajmund Magerl. Z njim izginja zopet ena starih mavnih postav izmed nas, izginja pa 'udi značajen in plemenit mož, ki se je odlikoval po 'obro'i svoga je krščanskega srca.

Rajmund Magerl je bil pristna krajska korenina. Orjak po telesu je bil vzet v službo k dvernini žandarjem na Dunaju. Leta 1878 se je skupaj s pokojnim majorjem Martinom Colaričem udeležil okupacije Bosne in Hercegovine. Pozneje je stopil v službo k železnicam, kjer je postal nadsprevodnik. Med železničarji se je kakor krščanski mož udeleževal delovanja v delavskih političnih in strokovnih organizacijah ter posebno vneto nastopal za splošno in enako volivno pravico, kar mu je prineslo veliko zamere in službenega preganja.

Med vojno se je posebno izkazalo njegovo plemenito srce. Kakor je rajni Krek zelo skrbel za uboge ruske ujetnike, tako je v svojem krogu tudi Magerl delal, da bi olajšal gorje tem gladnjim siromakom. Kadarkoli je kak lačen Rus potkal na njegova vrata, že je bil Magerl pokončen in napolnil kruha. Dan na dan je z ljubezni sprejemal obiske lačnih russkih siromakov.

Nekoga dne je zopet potkal in v sobo stopil poraščen, zamazan in prepadel Rus. Magerl je že držal v rokah kos kruha in ga nudil reževo. Ta pa se ni zmenil za kruh, ampak je ljal Magerlovemu roku. Bil je lastni sin, ki je v ruski obliki: ušel iz russke ujetništva in prišel domov, prepravel in shujšan, da ga celo lastni oče ni spoznal.

Pa ko bi ga bil spoznal, lepe bi ga ne bil mogel sprejeti, kakor ga je sprejel tako.

In sedaj se nehalo utripti to olemenito srce. Nič več ne bo drobil po moščanskih čestih: dan na dan. Moral si je služiti, čeprav visoko obtezen z leti in že davno upokojen, svoj kruh, ker mu zasluga pokojnika ni dala toliko, da bi bil mogel živeti v miru na stara leta. Pa to vse je prenašal mirno in moško, kakor prenašajo le veliko duše. V četrtek je še hodil po Mostah, v ponejeljek je izdihnil in danes ga poneso k Sv. Križu. Delaven dne smrt!

Naj se izpočne sedaj pri Večni Ljubezni, katera naj mu poplača vse, kar je storil dobrega in plemenitega iz ljubezni do Boga in do bližnjega!

Zgradba stanovanjske hiše v Celju

Ljubljana, 25. nov. 1930.

Ker so se v zadnjem času pojavile pri novogradnji stanovanjske hiše Pokojninskega zavoda v Celju pri fundirjanju razne težkoče, si je upravni odbor dne 15. novembra ogledal situacijo na licu mesta. Svet, oziroma teren, na katerem bude stavba stala, je deloma nasut, deloma pa iz tako slabega materiala, da normalna fundacija ne bi odgovorjala. Radi tega se je odločilo napraviti pod celo novo zgradbo betonsko ploščo, katera bo tvorila temelj novega poslopja. Ta železobetonska plošča bo ca. 1 m debela in je preračunana tako, da bo prenašala težo stavbe enakomerne na zemljišče in bo obremenjeni zemljišča znašala samo 1.5 kg na cm². Ta način fundiranja daje popolno sigurnost novi zgradbi, bodisi proti neenakomerinem posadanju ter tvari izvrstno izolacijo proti talni vodi. Ravno talna voda je v Celju zelo nevarna, ker o prilikl vsake povodnji nastopa tako visoko, da vdira skoro v vse kleti celjskih zgradb. Ta nedostatek bo pri novi palati Pokojninskega zavoda torej odpravljen in dana je možnost, da se bodo kletni prostori lahko dobro oddajali. S tem je že deloma podana amortizacija več stroškov, kateri bodo nastali radi fundiranja z betonsko ploščo. Celoten načrt bo v toliko prikrojen, da stroški betonske plošče ne bodo ogroženi ugodne amortizacije in obrestovanja nove zgradbe. Upravni odbor je torej sklenil po ogledu na licu mesta nadaljevati začeto zgradbo v Celju, ter ni več nevarnosti, da bi se stavba ustavila.

Kako so tatovi martinovali

Rimske toplice, 26. novembra.

Marsikaj čujemo o prednarih vložih in tatinah. Da bi pa tatovi zasedli kje kar celo hišo, se pa vseeno redkokaj zgodi.

V tukajšnji okolici, v skalovju »Kojzice«, si je nedavno postavil malo hišico stari Košak. Živi se s tem, da potuje po bližnji in daljni okolici ter kupuje z raznovrstnimi kožami. Po svoji kupčiji je kožar Košak odsončno navadno po več tednov ter prihaja samo včasih malo domov pogledat, da odloži nakupljene kože.

Ko se je prošli teden zopet vrnil s svojega kupčiškega potovanja, je opazil, da so bili med njegovo odstotnostjo neznan gestje v hiši, kjer so imeli celo gostijo, ali »martinovanje«, kakor trdi stari Košak. Domneva da je morala biti to dobro organizirana talinska družba. Tatovi so na Breznu pokradli več kokoši v pitaneva purana. Dobro vedo, da je Košakova hiša prazna, ter da stoji polnoma na samotnem kraju, so si jo izbrali za »martinovanje«. Cvrlj in peklo se je ta večer v Košakovih hiši, kakor še menda nikoli, odkar hiša stoji. Zjutraj so gestje hišo zopet lepo zaprli, ter Košaku za odskidnino pustili polovico pečenega purana na mizi. Ukradli mu niso drugega kakor sol in še nekatere druge dišave, katere so rabili, da so napravili pečenko bolj okusno.

Stari Košak je besnel od jeze, videč, da je imel tatove v hiši. »Vzel bi puško in vse postrlejše se je hudoval. Ko so mu pa ljudje dopovedali, da se ne strelja kar tako, je reklo: »Kaj pa z nožem jih lahko obštiham?« Ker se pa ljudje ne štihajo z nožem kar tako, se je pa končno Košak le toliko pomiril, da je zadovoljen s tem, da jih bo vse pošteno pretepel s svojo grčavo. Vendar pa ni pomisli na to, da mora tato najprej imeti, če jih hoče z grčavo izpreobratiti. Skodel — kakor rečeno — mu niso naredili posebne, ker so mu za ukradenou sol pustili lep kos pečenke, katere pa, kakor sam pravi, ni jedel.

Silovit vihar

Gornja Radgona, 25. novembra.

Silovit vihar, o katerem poroča »Slovenski list«, da je divjal v nedeljo 23. t. m. v Monakovem in na Dunaju, smo čutili tudi v našem trgu. Predpoludne je bilo zelo lepo, solno in toplo. Malo pred poldnem pa se je nenadoma pričelo temnititi, temni skladi oblakov so se valili v smeri od severozahoda proti jugovzhodu, v trenutku je planil strašen vihar, ki je odkrival strehe, rušil dimnice in razbijal šipe. Vihar je bil tako močan, da je v Poljici odtrgal celo ostrešje neke lope ter ga odnesel onstran doline na nasprotni hrib. Skoda, ki jo je napravil vihar, je precejšnja. Prav tako nenadno, kakor je vihar prisel, je tudi prenehal. Cuti je bilo le dva močna sunka, nato pa kapelj dežja in zopet je bilo vse mirno.

Tajnost bratomora pred 21 leti**Tretjič obnovljeno postopanje**

Maribor, 25. novembra.

Dne 31. oktobra 1909 med 4 in pol 5 je v tako zvanem Pupacherjevem larku v občini Kapela, kjer je stal domači mlin posestnika Andreja Kozjaka, počil strel; ob zapornici mlina se je zgrudil mlad mož, istečasno pa se je iz ozadja potuhnil majhni postava ter izginila v bližnjem gozdu. Raničec pa se je z velikim trudem in napornom poslednjih moči privlekel do hiše Lize Kotnikove v bližini, kjer je vse razložil, kako se je bilo zgodilo. Prišel je ranjenčev oče ter odpeljal s pomčjo drugih svojega sina domov. Smrtno ranjeni Andrej Kozjak je dne 16. novembra v bolnišnici v Gradcu podlegel poškodbam; v smislu izjave izvedencev je nastopal smrt radi vneje prsne mrene, povzročeno po strelu v leva pljuča. V telesu pokojnega so našli zdravnik še dvoje šiber — smrtonosni strel.

Brat morilec?

Na 17 straneh podaja obtožnica na zelo izčrpren način potek dogodka. Od vsega začetka se je sum zavratnega umora zgoščeval na pokojnikovega brata Antona. Ko so namreč po izvršenem dogodku 31. oktobra šli iskat brata Antona, ga ni bilo doma. Pred sodnikom, ki je zasiševal obstreljenca na smrtni postelji, je pokojni Andrej Kozjak pri polni zavesti izpovedal, da misli, da ga je obstrelil njegov brat, ki ga je radi nekaterih posestnih zadav sovražil, česar pa ne more priseči, ker ga ni natančno videl, ko je hušknil proti gozdu, ker mu je kri tekla v oči. Tolklo pa je mogel spoznati, da je bil dočinkov majhne postave kakor njegov brat. Sodna komisija pa je na licu mesta ugotovila, da je storilec sedel ali čepl na neki jeliši v bližini, da se je tako mogel skriti pred Andrejem Kozjakom, ki se je bil v usodnem času nagnil k zapornicam mlina in ki storilec radi grmičevja ni mogel opaziti. Našli sta se namreč dve vjetri, ki sta bili odstreljeni in ki sta viseli v isti smeri, v kateri je stal Andrej Kozjak.

Dvajratno kazensko postopanje brez uspeha

V teku poizvedb je padel sum ne samo na brata Antonia, ampak tudi na Andrejevega solastnika pokojnega Ivana Kotnika. Deželno sodišče v Gradcu — kamor je takrat spadala Kapela — je proti obeina osušljencema uvelio kazensko postopanje, ki pa je bilo dne 9. decembra radi pomanjkljivih dokazov krvide ustavljen. Dne 7. maja 1. 1917. je državno pravdništvo v Gradcu predlagalo obnovno kazensko poslopjanja, ki pa se je tudi dne 8. junija 1927 ustavilo.

Trije pajdaši se spro in izdajo

Vsa zadeva se je začela luščiti, ko se je staro prijateljstvo med Antonom Kozjakom, Ivanom Pressnitzem in Blažem Vetrimi pričelo rahljati; potem pa so sledile razprtje. Najprej sta šla načaren Kozjak in Pressnitz, ki je bil soobdeljen umora, ker je sam pričeval, da ga je Kozjak najel za umor, da ga pa on ni izvršil. Do razpora je prišlo radi tega, ker ni Kozjak dovolil, da bi njegov hči Marija imela razmerje z Pressnitzem. Kmalu je začel Pressnitz širiti vest, da je Kozjak ustrelil svojega brata; sledil je razpor med Pressnitzem in Vetrimi radi nekega plačila, pozneje pa med Kozjakom in Vetrimi. Posledica je bila, da je Vetrik ovadil Kozjaka in Pressnitza radi unora, izvršenega nad Andrejem Kozjakom.

Državni pravnik dr. Hojnik

to ni bila njegova navada. Leta 1910 sta se zakonca Šmid preselila v kočo obdeljenca Antonom Kozjakom in je drugo obdeljenec šel stanovati v kočo Urbana Kozjaka. Leta 1912 je umrla prva žena obdeljenca Kozjaka z imenom Liza. Nekoč po smrti zadnje je govorila priča s hčerkko obdeljenca Kozjaka, Marijo, omoženo Črešnik, in je ta povedala, da je Andreja Kozjaka ustrelil Pressnitz z destavkom, da je Pressnitz zakopal puško po dejanju v Naratov gozd. Tam je po poznejce tudi dobil Balssam od Pressnitza. Kaj je pokojna Liza Kozjak pravila nekoč pred svojo smrto v navzočnosti priče in Marije Črešnikove, na to se priča ne spominja več, ve pa da se je leta

Predsednik senata dr. Lešnik

1917. ko je imela Marija Kozjak, sedaj poročena Črešnik, nezakonskega otroka s Pressnitzom, govorila, da bi bil Anton Kozjak ustrelil svojega brata. Na izmišljeno zatrilo, da je priča Pressnitz dejanje priznal, je obdeljenec Kozjak pripovedoval, da brata ni mogel videti radi večnih pravd in ker mu je bil na poli radi odčetovega premoznega, katero je hotel sam podredovati, radi česar je najel Pressnitza za sto goldinarjev in mu tudi za izvršitev kupil v Mariboru puško, za katero je dal 25 goldinarjev. V Wachov mlin je šel, da dokaze svojo odstotnost, ker je vedel, da bodo takoj njega osumili dejanja. Pressnitz si je nataknal čevljive svoje rame in se razstrelil, ker je bil načrtni delavec. Torej je bil načrtni delavec, ker je obdeljenec Kozjak ustrelil svojega brata; sledil je razpor med Pressnitzem in Vetrimi, da je brat prišel z dresom, a ni vedel za gotovo, kdo ga je obdeljenec. Obdeljenec je tudi priponil, da ga bo gotovo resilo to, da brat ni bil takoj mrtev, da je brat prišel še domov, a ni vedel za gotovo, kdo ga je obdeljenec. Obdeljenec je tudi priponil, da ga bo gotovo resilo to, da brat ni spoznal storilca, da je bil že dvakrat v preiskavi v Gradcu, a vsakokrat je potegnil sodnike, ker so osli. Obdeljenec Kozjak upa, da bo sedal samo Pressnitz obsojen. Obdeljenec je tudi povedal priči, da je to storil radi tega, ker je bil z bratom v jezi, da je dobro zanj, da je brat živel in je bil ponovno pričeval.

Obdeljenec Kozjak je povedal priči Fehnu, da je leta 1909 Pressnitz ustrelil njegovega brata s puško, katero mu je odkupil. Povedal je nadalje, da se je to zgodilo pri nekem mlinu, da brat ni bil takoj mrtev, da je brat prišel še domov, a ni vedel za gotovo, kdo ga je obdeljenec. Obdeljenec je tudi priponil, da ga bo gotovo resilo to, da brat ni spoznal storilca, da je bil že dvakrat v preiskavi v Gradcu, a vsakokrat je potegnil sodnike, ker so osli. Obdeljenec Kozjak upa, da bo sedal samo Pressnitz obsojen. Obdeljenec je tudi povedal priči, da je to storil radi tega, ker je bil z bratom v jezi, da je dobro zanj, da je brat živel in je bil ponovno pričeval.

Priča Ivan Korošec navaja, da ga je meseca avgusta 1928 obdeljenec Pressnitz, s katerim je bil skupaj zaprt, prosil, da mu napiše za ženo Heleno Pressnitz pismo, v katerem zahteva obdeljenec od žene in sina, da gresta k orožnikom in prisežeta, da je bil obdeljenec takrat, ko je počil strel, doma. Pismo bi naj priča iztihopal, kar pa ni storil. Priča še pristavlja, da je obdeljenec Pressnitz ponovno poudarjal, da mu bo le pomagalo, če bodo priče mogle potrditi, da je bil on doma, ko je počil strel.

Na vešala — a pomiloščena

Zadevna razprava proti Antonu Kozjaku in obtožencu tesarju Ivanu Pressnitzu se je vršila v dnevih 18., 19. in 20. decembra 1928 pred mariborsko poročo; na podlagi krivdoreka poročnikov sta bila Kozjak in Pressnitz obsojeni v smrt na vešalih, aprila 1929 pa je pomiloščena in sicer Kozjak na 20 let težke ječe, Pressnitz pa na 15 let. Dne 8. novembra 1929 pa je v tukajšnji moški kaznili Pressnitz umrl, nakar je Kozjak vložil prošnjo za obnovno procesa, ki ji je višje deželno sodišče v Ljubljani ugodilo.

Tretjič pred sodniki

Danes se je vršila v razpravnih dvoranah 53 razprava proti 50 letnemu Antonu Kozjaku. K obravnavi, ki se je pričela ob pol 9 zutraj, je bilo vabljeno okoli 50 prič. Razprava je bila prečitale izpovede približno sto drugih prič, od katerih so nekatere že umrle. Za razpravo je bilo opaziti med razpravežljivim občinstvom precej zanimanja in je računati, da bo razprava trajala še jutri in počitnjenjem. Senatu je predsedoval ss. dr. Lešnik; Lenart, Kolšek, Ajman in Senica prisedniki. Obtožbo je zastopal državni pravnik dr. Hojnik, zakladnik. To ste brati!

Obtoženec: majhne postave, čisto osivelih las. bledega oblija. Njegov govor je tipična pohorščina

NAJBOLJŠA IN NAJVARNEŠA**NALOŽITEV****KAPITALA**

za varčevanje so

2½% drž. obveznice za

RATNO ŠTETO

ker:

1. Nosijo 6% letn. obresti.
2. Dviganje tečajne vrednosti iznaša do slej letno 20%.
3. Vsaka obveznica je zato tudi brezplačna srečka.

NIKAKE IZGUBE!**Te obveznice**

prodajamo od enega komada dalje in proti MESECNU ODPLAČEVANJU in sicer

na 12 mes. obrokov po Din 44.— ali

</tbl_r

Kaj pravite?

Sedemnajstnik je napisal svoj čas povest o ubogem, plasnem piškurnju, ki je vse svoje življenje trčal v svoji luknji in se ni upal nikamor ven. Zakaj zunaj so plavale šeuke, raki in druge nevarnosti za ubogega piškurnja. V svoji previdnosti je ta piškun doživel dolgo vrsto let, ne da bi vedel, kakšno je sploh življenje. Pognil pa je le.

Slo in sto prtič se audi esak dan cloveku, da se spomni na lega ubogega piškurnja. Piškurnji namreč ne žive samo med ribami, temečeč tudi med ljudmi. Taki cloveški piškurnji vemo biti v svojih luknjah, naš se inenumejo kakor že kojevo ali službo, topia gnezda, družabni položaji ali kako drugače. Iz teh luknj vendar se ne upajo, za nobeno ceno ne pride ven. Ni treba posebej porecati, da je med Slovenci rod priškurnjeve posebno razvil.

Dostikrat je treba kje nagle odločitev, moške besede, resnega naslopa — po naleti stvar na piškurnja in stvar pade v vodo ali pa se zarobe za celo rečnost, dokler ne pride kakšna bolj korajšna riba, ki se le upa iz svoje luknje.

Svedca so v življenju poleg piškurnjev ludi šeuke. Svedova v življenju pozro šeuke marskaj rib. Za rod piškurnjev pa je znalcino, kaj misli o teh in takih nesrečah. Prav je tež ribi, da jo je šeuka požrla, zakaj pa je slo iz svoje luknje? Zakaj pa je po nepotrebni nesreči svoj gober (ali rep)!

Rod piškurnjev res ni za nikamor, kakor za v luknjo. Zato pa se življenje za ta zanikni rod ne briga doli, razen v kolikor ovira življenje in delo drugim. Samo to je zanimivo, da šeuke v ribjem in v cloveškem življenju pozro največ prav piškurnjev, klub vsej njihovi previdnosti, pogumnih, odločnih rib pa najmanj.

Dva škafa vina - voglarjem premalo

Novo mesto, 24. novembra.

Na Dolenjskem imajo prastaro navado, da prihajajo ob ženitovanjih fantje voglarji. Pod oknom hiše, kjer se vrši svatba, pojo toliko časa, da jim dajo pijače. Znajo pa se taki voglarji tudi poslavati nad gospodarjem, ako jim ne da dovolj smokrotec.

Pred kratkim so imeli svate v Vratni pri St. Jerneju. Pri posestniku Žuliču je bila svatba in prišli so voglarji. Peli so po starci navadi in tudi streljali iz pušč, kakor v vojski. Ženin Jim je poslal tri škafe vina, kruha, potle in mesa. In dobro je teknilo voglarjem. Ker pa je ženitovanje po kmečki navadi trajalo dalj časa, so prišli voglarji tudi drugi večer in zopet dobili dva škafa vina in nekaj prigrizka. Toda fantom se je zdelo to premalo, zato so poslali v hišo enega izmed fantov, ki se je našemil za pustno maškarer ter izročil dočim pismo — ultimatum —, v katerem so zahtevali še pijače. Že ne, da se bodo s parizarem peljali.

Njihovi zahtevi pa ženin ni hotel ugoditi, zato so fantje napravili na svatovskem vozu, ki niti gospodarjev ni bil, za okrog 700 Din škode s tem, da so voz precej pokvarili ter z njega pobrali raznede. Tako bodo nazadnje voglarili okrog sodnije, pa tam ne bo vina in klobas, ampak le ričet.

Koledar

Sreda, 26. novembra: Silvester, opat: Leonhard Portom, spoznavavec.

Mala kronika

★ Razstava umetniške zapuščine Franja Sterleta je zbudila do sedaj med ljubljanskim občinstvom še več zanimanja, kakor so pričakovali predstojnik. Posel je za naše raznere ugoden, dokaz, da uživa umetniško delo pokojega mojstrapretstvena vseprvos veliko spoštovanje. Vendar pa je opaziti, da so naši šolski zavodi do sedaj pokazali premalo zanimanja za to razstavo. To je treba obzalovati tem bolj, ko imajo posebno učencirari priliko videti tu vzorno risane glave. Opaziramo posebno na priložnosti, ko šole lahko spomlje pregled Strahove zbirke v Narodnem domu in posel Sterlejeve kolektivne razstave. Končno bodi poudarjeno, da bo trajala ta razstava neprekleno samo še teden. Izletniki z dežele si jo morejo ogledati še v nedelji.

★ Starci utopljenega Zvonkota Stefeta, ki je v pričetku novembra utonil v Savi, prosijo, da naj se jim takoj sporoči, ako bi se našlo truplo ali kak sled za otrokom na naslov: Anton Stefa, Kranj.

★ Semenj, slika gospodarstva. Št. Lovrenc na Dol: Na dan sv. Klemena se je vršil tukaj vsakolti kramarski in govejni semenj. Ta semenj je bil do letos eden najboljših na Dolenjskem. Vedno se je prigonal veliko lepe goveje živine in vselej je bila prav dobra kupčija. Letos je bilo prigname živine po navadi drugih let, a prodalo se je zelo malo in še tisto po zelo nizki ceni. Iz prenosov potnih listov se je dognalo slediće: Prejšnja leta je bilo prenosov 120–130, mnogo pa jih je ušlo brez tega, a letos je bilo prenosov le 34. Lepi voli so se plačevali po 9 do 10 Din. Mnogo živine ni bilo pripuščene na semenj — radi najnovejše odredbe, ker ni bila živilna osnažena. Tudi kramarji se niso preveč poslušali — Res, ubogi kmet! Kar proda, niti ne velja, kar kupi — pa je še vedno dragoo.

★ Se en krvav fantovski pretep. K našim včerajšnjim številnim poročilom o krvavih fantovskih pretepih v nedeljo zvečer dodajamo še eno in sicer o pretep v Savljah pri Ježici. Tam so se pred Perdanovo gostilnico stehli fantje in neki F. C. je sunil z nožem v levo roko 22 letnega Ivana Pečarja, zavirala državne železnice na gorenjskem kolodvoru in stanujočega v Savljah št. 21. Napadalec je Pečarju popolnoma prerezel mišice, vendar pa k sreči ni ranil žile. Pečar je včeraj prisel v bolnišnico.

★ Najlepši Miklavžev darilo — lepa knjiga! Za učence in dijake vseh šol bo najprimernejše darilo knjiga: *Domače in tuje živali*. I. del: Sesavci. Knjiga obsegata podobe iz živilstva — sesavce — vseh delov sveta, ki bo velik priporoček pri učenju iz prirodoslovja. Na 29 tabelah je okoli 160 barvastih slik iz živilstva. Knjigo je založila Jugoslavanska knjigarna v Ljubljani in stane vezana Din 30.

Ako otroci ne morejo zavzivati ribjega olja, dajajte jim

JEMALT

ker so otroci navdušeni za Jemalt izdelek ribjega olja, ki ima izredno prijeten okus. Dobiva se v vseh lekarnah po ceni Din 42— za veliko škatlico in Din 25— za malo škatlico.

Kaznjenci poskusili pobegniti po strelovodu

Maribor, 25. nov.

Skozi nočno tišino so po Sodni, Wildenrainovi, Marijini, Jožeta Vošnjaka ter sosednih ulicah odtekli strelli. Na strelovodu je visela moška postava. Spodaj na dvorišču so se jeli zbrati pažniki. Postava na strelovodu se je polagoma začela spuščati po strelovodu. Ko je prispala na dvorišče, je pognala v beg po dvorišču ter po jetniških hodnikih. Za sabo je puščala sledove krvi. Končno se je zbrala na varno. Lozinšek bi imel odsedeti pet let in mesec radi hudoštevstva tativne. V jetnišči so se prilela stroga zaščitevanja, ob katerih se je dognalo, da je Lozinšek s pilo prepil oken-

★ **Kakšen je bil divjaški napade v resnici.** Dne 19. t. m. smo poročali iz Rimskih toplic, kako so dolski fantje (skoro otroci) napadli nekega S. F. Resnici na ljubo pa priobčujemo drugo plat zvona, ki se glasi: Vračajo se iz lovskega revirja Lokave, smo se loveci ustavili v gostilni g. Pušnika v Rimskih toplicah. Tam smo popili 2 litra vina, na kar nas je gostilničar opomnil, da vlada v sosedni sobi pretepaška napetost. Zal se nismo za tak napetost kot tuje ni zmenili. Mirno smo odšli iz gostilne proti domu. Pri sejnišču v Smarjeti nas je srečal neznan kolesar, precej vin'en, ki ni imel nikakoga zvanca in nič luči ali hupe. Ker je bil oster ovinek, smo se drzemu (pijamenu) kolesarju komaj umaknili. Ze 50 korakov naprej nas zopet dohiti isti kolesar ter se že čez nekaj časa obrne in pripelje nazaj nam nasproti. Pri naši družbi stopi s kolesa z nesramnimi besedami: »Dolane smrkvice, barbarec!« Starejši mož iz družbe je tem besedam ugovarjal, na kar je neznanec potegnil iz žepa nož z besedami: »Zginali P... M...«. Zamahne z nožem proti Francu Stravsu, ki mu udarec prestreže in ga vrže ob mejo. Nato pokliče pomoč, da mu odvzamejo nož. Priskocili so: Kuvar Mirko, star 33 let in Hribšek Matija, star 35 let, ki mu odvzamejo nož ter se napotijo naprej proti domu. Nož ima v posesti Kauzar. V dopisu je tudi navedeno, da je ležal fant nezavesten. Zelo čudno se nam zdri, kako je v nezavesti slišal petje, ki ga ni bilo. Sodimo, da je bil najbrž tako pijan, da se res ni sploh nič zavedal. Ugotovljamo, da so bili navzoči sami pametni ljudje, najstarejši je bil star 65 let in najmlajši 28 let. Zato ni govora o otrocih in o divjaškem napadu, kakor lahko vsak razvidi iz prednjega dopisa. (Sledi podpis.)

★ **Vreme v državi.** Včeraj ob 7 zjutraj je kazal v Ljubljani barometer 758.8 mm, termometer 24 do 11.2°C, veter južnozahoden, oblačno, čez dan delno sončno. V Mariboru je kazal barometer 757 mm, termometer 0.1 do 12.2°C, veter južnozahoden, delno oblačno. V Zagrebu je kazal barometer 758.8 mm, termometer 4 do 13°C, mirno, oblačno. V Beogradu je kazal barometer 759 mm, termometer 1 do 12°C, mirno, poloblačno. V Skopiju je kazal barometer 763.9 mm, termometer 4 do 13°C, mirno, malo oblačno. V Splitu je kazal barometer 759.7 mm, termometer 13 do 17°C, vzhodno-severozahoden veter, pretežno oblačno.

★ **Seznam ljubljanskih ulic, trgov, javnih poslopij** ki so novemu načrtu mesta Ljubljane je sedaj izšel in stane Din 5; skupno z novim načrtom pa Din 20. Dobri se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ **Namesto vence za umrlega g. dr. Branko Žižeka** so darovali za občinske uboge občine Velenje dr. Medič 200 Din. Demšič Josip in Tischler Rihard po 100 Din. — Zupansivo Velenje, dne 24. novembra 1930.

★ **Nova Ljubljana.** O tem za vse sloje našega meščanstva perecem in zanimivem vprašanju bo jutri govor na družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. O tem predmetu bo predaval podžupan ljubljanski g. prof. Evgen Jarc. Gospod predavatelj je vajen in znan govornik ter bo njegovo predavanje brez dvoma zanimalo vse meščanske kroge, osobito pa trgovske in obrtniške gospodarje. Predavanje se vrši v četrtek, dne 27. novembra 1930 ob pol 9 zvečer v restavraciji »Zvezda«. Vstop je brezplačen. Gostje, dame in gospodje, so dobrodošli.

★ **Oltarne slike, cerkvene slike, krijevalna pola** poslikala in napravila na svetovskem zbirku v Ljubljani.

★ **Namesto vence za umrlega g. dr. Branko Žižeka** so darovali za občinske uboge občine Velenje dr. Medič 200 Din. Demšič Josip in Tischler Rihard po 100 Din. — Zupansivo Velenje, dne 24. novembra 1930.

★ **Nova Ljubljana.** O tem za vse sloje našega meščanstva perecem in zanimivem vprašanju bo jutri govor na družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. O tem predmetu bo predaval podžupan ljubljanski g. prof. Evgen Jarc. Gospod predavatelj je vajen in znan govornik ter bo njegovo predavanje brez dvoma zanimalo vse meščanske kroge, osobito pa trgovske in obrtniške gospodarje. Predavanje se vrši v četrtek, dne 27. novembra 1930 ob pol 9 zvečer v restavraciji »Zvezda«. Vstop je brezplačen. Gostje, dame in gospodje, so dobrodošli.

★ **Stenski koledar** za leto 1931 je že izšel. Koledar je običajne oblike, ki je za dom in za pisarno, za trgovca in obrtnika, za zasebnika in zavode se najpribljenje.

★ **Stenski koledar** za leto 1931 je že izšel. Koledar je običajne oblike, ki je za dom in za pisarno, za trgovca in obrtnika, za zasebnika in zavode se najpribljenje.

★ **Stenski koledar** za leto 1931 je že izšel. Koledar je običajne oblike, ki je za dom in za pisarno, za trgovca in obrtnika, za zasebnika in zavode se najpribljenje.

★ **Naše dijatvo**

Tovariš! Danes ob 3 popoldne se bo vršil pogreb našega pokojnega prijatelja ing. Bogomirja Troha. Prosimo, zberite se v čim večjem številu ob času pogreba pred bolnišnico, da na določen način počastimo spomin dragega tovariša. — JKAD Zarja.

★ **Pri glavobolu, omotici, šumenuju v ušehih, pomanjkljivem spanju, slabem razpoloženju, razdražljivosti, posezite takoj po staro preizkušeni Franz-Josef grenčici.** Poročila višjih zdravnikov v bolnicah za želodržne in črevne bolezni naglašajo, da je Franz-Josef voda posebno izborno učinkujče naravno odvajalno sredstvo. Franz-Josef grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

DIŠAVE SLON

★ **Pri glavobolu, omotici, šumenuju v ušehih, pomanjkljivem spanju, slabem razpoloženju, razdražljivosti, posezite takoj po staro preizkušeni Franz-Josef grenčici.** Poročila višjih zdravnikov v bolnicah za želodržne in črevne bolezni naglašajo, da je Franz-Josef voda posebno izborno učinkujče naravno odvajalno sredstvo. Franz-Josef grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

sko omrežje in da je v to zadevo vpleteneh šest do osem kaznjencev, ki so z Lozinškom kamili pobegnili iz jetnišnice.

Zasliševanje se nadaljuje ter ni izključeno, da bodo Mariborani o vsem tem izvedeli še precej zanimivih stvari. Uračunali so se zarotniki s čepljenjem in bdečnostjo jetniških pažnnikov. Bržčas je pognala v beg po dvorišču ter po jetniških hodnikih. Za sabo je puščala sledove krvi. Končno se je zbrala na varno. Lozinšek bi imel odsedeti pet let in mesec radi hudoštevstva tativne. V jetnišči so se prilela stroga zaščitevanja, ob katerih se je dognalo, da je Lozinšek s pilo prepil oken-

sko omrežje in da je v to zadevo vpleteneh šest do osem kaznjencev, ki so z Lozinškom kamili pobegnili iz jetnišnice.

Zasliševanje se nadaljuje ter ni izključeno,

da bodo Mariborani o vsem tem izvedeli še precej zanimivih stvari. Uračunali so se zarotniki s čepljenjem in bdečnostjo jetniških pažnnikov. Bržčas je pognala v beg po dvorišču ter po jetniških hodnikih. Za sabo je puščala sledove krvi. Končno se je zbrala na varno. Lozinšek bi imel odsedeti pet let in mesec radi hudoštevstva tativne. V jetnišči so se prilela stroga zaščitevanja, ob katerih se je dognalo, da je Lozinšek s pilo prepil oken-

sko omrežje in da je v to zadevo vpleteneh šest do osem kaznjencev, ki so z Lozinškom kamili pobegnili iz jetnišnice.

Zasliševanje se nadaljuje ter ni izključeno,

da bodo Mariborani o vsem tem izvedeli še precej zanimivih stvari. Uračunali so se zarotniki s čepljenjem in bdečnostjo jetniških pažnnikov. Bržčas je pognala v beg po dvorišču ter po jetniških hodnikih. Za sabo je puščala sledove krvi. Končno se je zbrala na varno. Lozinšek bi imel odsedeti pet let in mesec radi hudoštevstva tativne. V jetnišči so se prilela stroga zaščitevanja, ob katerih se je dognalo, da je Lozinšek s pilo prepil oken-

sko omrežje in da je v to zadevo vpleteneh šest do osem kaznjencev, ki so z Lozinškom kamili pobegnili iz jetnišnice.

Zasliševanje se nadaljuje ter ni izključeno,

da bodo Mariborani o vsem tem izvedeli še precej zanimivih stvari. Uračunali so se zarotniki s čepljenjem in bdečnostjo jetniških pažnnikov. Br

Maribor

Jože Petrun odhaja. V ponedeljek zvečer so priredili prijatelji in znanci učitelju Jožetu Petrunu, ki odhaja na svoje novo službeno mesto k Sv. Lovrencu na Pohorju, prav prisrčen poslovilni večer v Aljaževi sobi pri Orlu. Ob tej priliki so se spregovorile tople ter iskrene poslovilne besede, ob katerih je bilo povzeti priljubljenost in spoštovanje, ki si ga je pridobil Jože Petrun v krogu svojih prijateljev in znancev tekom svojega vnetega in vzornega službovanja v Mariboru. Jože Petrun je iz izredno delavnostjo in neutrudnostjo posvečal svoje sposobnosti razvoju in napredku katoliških organizacij v Mariboru. Ko odhaja iz Maribora, izrekamo željo in upanje, da si bo Jože Petrun z njemu lastno ljubeznostjo in odkritostjo pridobil iskrenih prijateljev takoj v krogu svojih stanovskih tovaršev kakor tudi tamošnjega prebivalstva, ki ga odlikuje zlato pohorsko srečo, ki utriplje z vso topilino in žarkostjo tudi pri dobrini Jožetu Petrunu.

Posledna pot staroste mariborských inivoškov. Ob veličastnem spremstvu pokojnikovih sodnikov, številnih prijateljev in znancev ter polnotičnih udeležbi stanovskih tovaršev se je izvršil včeraj popoldne ob štirih pokop trupa pokojnega tragično preminulega Jerneja Ternovska na magdalenskem pokopališču. Nagrobnne molitve sta opravila magdalenska kapljana Anton Cafuta in Josip Meško. Pokojnemu Ternovšku trajeni spomin!

Ugotovljeno. Poročali smo o neznanem staršku, ki je na poslednjem pada s škendijo podlegel poškodbam. Sedaj se je po tednu dni polzvedovanja posrečlo ugotoviti, da je dočni staršek bil 74letni slikar — nazadnje občinski revec Andrej Puh iz Jesence pri Framu.

Smrtna kosa. Umrla je v 27. letu svojega življenja Fani Vogeljikova, soproga preglednika finančne kontrole. Pogreb blage pokojnice bo danes ob pol 17 iz mesnine mrtvačnice na Pobrežju. — Ob bregu 26 je izdilnila devetletno Marija Štefančič, učenka drugega razreda osnovne šole. Pogreb bo danes ob četrtek na 16 na mestno pokopališče v Pobrežju.

Razstava gospodinjske nadaljevalne šole se je vršila v nedeljo v Kamnici pri Čeških Šolskih strah kot zaključek omenjene šole, ki se je izvršil na slovensem način v nedeljo opoldne. Navzoč so bili odličnejši občani ter starši in sorodniki razstavljalcih deklev. Ob tej priliki je spregovoril

kamniški župnik F. Božiček, ki je s toplimi besedami naglašal pomen gospodinjskega šolstva in ljubezni do kmetijske grude, ki je zlasti v bližini mest posebne važnosti.

Akademika kongregacija ima drevi ob občini urij svoj redni sestanek. Za sodale udeležba obvezna.

Se je čas. Znani dr. Cehov sanatorij pri Sv. Juriju preide tekom 14 dni v druge roke za 168.000 Din. Opozorjam ponovno merodajne činitelje na ugodno lego sanatorija, ki bi se lahko preuredil v umobolnico ali sličen zdravstveni zavod; posebno ugodno je še to, da je okoli sanatorija 20 oralov zemlje. Za Maribor je to precej važna zadeva, ker se iz dneva v dan občuti kakšna nova potreba po tem ali drugem zdravstvenem zavodu ali izpopolnitvi, kar je sprito prenapoljenosti v tukajšnji splošni bolnišnici preece razumljiva stvar.

Nove telefonske zveze. Z včerajšnjim dnem je dobil Maribor slednje direktne telefonske zveze: Maribor-Friedrichshafen (72.80 Din pogovor); Maribor-Wuppertal (85.80 din pogovor) ter Maribor-Elberfeld (85.80 Din pogovor).

Mariborske trgovine bodo v nedeljo dne 30. t. m. polpopdne odprte, na državni praznik dne 1. decembra pa zaprite.

30krat s pestjo po glavi: radi terjatve 27 Din. Prišel je 35letni vinčar Anton H. od Sv. Petra k zidarškemu pomočniku Ivanu D. in terjal 27 Din za mleko. Anton H. pravi, da ga je Ivan D. pri tem začel zmerjati in psovati s smrkoveom, roparjem in vinčarsko s.... Ivan D. pa ve povediti, da ga je Anton H. nič manj kakor 30krat udaril s pestjo po glavi, prsih ter obeh rokah. Ce se bosta pobotala, še ni znano. V prijavi stoji na koncu: ljudje pa so ves dogodek gledali — ves nastop se je namreč odigral sredi Einspielerjev ceste in pri — belem dnevu.

Pri podiranju dreves se je ponesrečil v gozdu 37letni kočar Jožef Bauman iz Podove; pri tem mu je težko deblo padlo preko leve roke ter mu je stroj. Baumana lečijo v mariborski splošni bolnišnici. **Trencheoati, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevljii in snežni škornji, galosice, čez 300 vrst krvna, kakor tudi vso manufakturno blago na obroke, L. Orn i k, Maribor, Koroška 9.**

Celje

Krekov večer, ki se je vršil prejšnji ponedeljek v veliki dvorani Ljudskega doma, je bil nepričakovano močna manifestacija ljubezni do spomina na največjega slovenskega moža. Okoli 300 oseb se je zgromilo v krasno dvorano in v velikem vzhicienjem prisluhnilo sporedu, ki so ga izvajali sedaj že kar res izvrstni tamburaši Krekove družine, del moškega zborja KPD, duet Koren-Zalošnik in deklamator g. Miklič Višek večera pa je seveda bila napeto pričakovana in z veliko pozornostjo poslušana beseda Krekovega biografija g. prof. Ivana Dolenca. Prejavljati je uvodoma opozoril, da obhajamo juntr 60letnico Krekovega rojstva in kako je baš november dal Slovencem velike možje. Orisal nam je lik Krekovičev staršev, katerih skoro naravni plod je bil velikan — Krek. Pokazal je na vseobsežnost Krekovega snovanja ter ob koncu ilustriral Kreka in njegovo delo z 28 lepimi diapozitivi. Občinstvo je sprejelo z ljubezijo do slovenskega genija prosto predavateljevo besedo z dolgoravnim odobravanjem in ploskanjem. — Prihodnja dva ponedeljka se prosvetni večeri ne vršijo.

Pozor pred lopovom. V celjski okolici se včasi zadnje dni neki moški, ki ponuja ljudem v nakup nabožne stenske slike verske vsebine ter stenske krize. Pri tem pa se poslužuje načina, ki jasno kaže, da gre za lopovčino. O slikah in križu govori, da so obdarjeni z odpustki, ker so blagovani v sv. letu. Slike seveda samo pokazejo in jemlje od ljudi 50 Din naplačila, 50 Din pa da bodo lahko plačali pri prejemu slike, odti. križa celjskemu župnemu uradu. Ne glede na to, da vse skupaj še dolgo ni vredno 100 Din, smo pooblaščeni izjaviti, da celjski župni urad ni dal nikomur kakega sam podobnega pooblaščila in se z takimi posli samoumevno sploh ne peča. Falot se bo mora da kdo drugod izgovarjal na podoben način na kako cerkveno avtoriteto. Ce bi se možkar še kje pojavil, naj ga ljudje enostavno izrože orčnikom. Gg. duhovnike prosimo, da na goljufa opozorijo ljudstvo.

Združeni celjski pevski zbori (Kat. protsvetnega društva, Oljke) in Celjskega pev. društva) priredijo na državni praznik 1. decembra ob 8 zvečer v dvorani Celjskega doma velik koncert koroške pesmi. Koncert bo imel oficijelni značaj in je moralna dolžnost vsakogar, ki spoštuje našo državno misel, da se ga udeleži. Uvodno predavanje o predmetu »Kako pojte koroski Slovenci« bo govoril župnik g. dr. Janko Arnejc. Vstopnice se dobijo v predprodaji v knjigarni Goričar in Lekšovšek.

Drevi ob 6 bo seja celjske mestne občinske uprave, na kateri se bo izvolil nov upravni odbor celjske Mestne hranilnice.

Slovesna otvoritev modernizirane in povezane mestne klavnice bo v petek 28. t. m. ob 4 popoldne.

Celjski mestni proračun vsebuje nekatere važne določbe, ki jih v naslednjem podajamo: Glede izvoza fekalij je razglasiti, da se ima plačati razen običajnih taksa za vsak voz še 30 Din za vožnjo, ako se izvoz izvrši v mesecu maju, juniju, juliju in avgustu. To pa radi tega, ker kmetovalci tedaj nimajo časa in bo treba najeti za to posebne vozovnike. Fekalije se bodo izvajale v posebne jame raznih posestnikov, s katerimi se bo mestno načelstvo pogodilo tako, da ne bodo dobili za to nikake posebne odškodnine. — Občina prevzame jamstvo za posojilo 30.000 Din Olepševalnemu društvu pri celjski mestni hranilnici. — Kurjači na mestnih šolah bodo prejeli premijo v znesku 10 odstotkov prišedenega premoga, ker je dosegel šlo preveč kurirja. — Mesni vrtnar mora vzdrževati vse vrtoče, ki se nahajajo pred postopki, katera so last mestne občine. — Od banske uprave se bo zahtevala povrnitev omnik nagrad, ki jih plačuje sedaj občina veroučiteljem. — Od banske uprave se zahteva za 1. 1931 100.000 Din kot prispevek za raznega javna dela, osobito za kanal pri bolnišnici, katerega izvršitev je z ozirom na finančni položaj mestne občine mogoča le, če dobi prispevek v navedeni višini. — Sklene se opustiti vojaško pokopališče pred mestnim pokopališču do konca 1. 1938, do tedaj pa postaviti primeren spomenik vojnim žrtvam. — Ker ni nobenega drugega primernega prostora za telesno vzgojo na prostem, se stavi v to svrbo na razpolago Glazija. Za rešitev tega vprašanja v pooblaščenih se imenuje komisija, ki jo tvorijo gg. dr. Hraščevič Milko, prof. Fran Mravljak, dr. Jakob Rebernik, ravn. Voglar in dr. Drago Vrečko.

Trbovlje

Zakajima trbovel'ska občina dolg

Na različna časopisna poročila v zadnjem času se tukajšnji davkopalčevalci vprašujejo, zakaj je dolg; saj smo vendar plačevali naklade občini. Res je, da so vsakoletne naklade znašale okrog 100 odstotkov, ki so pokrivale vsakoletni proračun. Imeli smo do leta 1925 gerentstva, ki so gledala, da zadoste nalogam nadrejenih inštanč. Niti eden niti drugi gerentstov se ni oziral na potrebe občanov. Pobiralni so se davki, a gradilo se ni skoro nič, ker ni vsak od gospodov uvidel potreb tukajšnjega prebivalstva. Ko pa smo dobili redno izvoljeni občinski zastop, ki ga je postavilo z veliko večino delavstvo in kmetje, se je bilo treba oziратi na potrebe in sklepne odbora. Prosvetna oblast je zahtevala zidanje šol in učiteljska stanovanja, kakor je predpisoval zakon. Potrebno je bilo graditi stavbe, ceste in mostove. Treba je bilo tukajšnjega strokovnjaka. Ako bi županstvo tega ne bilo storilo, bi moral občina mnogo potrošiti za izdelavo raznih načrtov. Mnogo nalog je dobila občina za socialno delo, kar se je seveda pokazalo pri nas v industrijski občini. Nujna potreba je bila nastaviti socialnega referenta. Veliko je bogastvo v naši občini, pa še večje je siromaštvo, s katerim ima edino opraviti socialni urad občine. Vsem tem potrebam bi gotovo sami tajnik ne bil kos.

Sedanjemu občinskemu odboru bo le potrebno, da s pametnim gospodarstvom vodi postavljenje kulturne in socialne ustanove, ki jih je s težkim trudom ustvaril prejšnji. In če bo usmeril politiko gospodarstva tako, se bodo vse te naprave tudi rentirale in bo občina imela od njih v hoboče dobitek ne pa izgubo, kakor nekateri trde. Če pa bodo sedanjii občinski odbor hotel zadostiti še nadaljnimi predpisom prosvetne oblasti v gradnji potrebnih šol, se bo seveda moral zopet zadolžiti. To bo nov dolg, ki bo znašal seveda še več kot dosedanjih. In nobeden davkopalčevalcev se temu ne bude zamogel upreti, ker je gradnja šol potrebna. Seveda želeti bi bilo, da prosvetne oblasti uvidi težkoče občine in da temu pripomore tudi država sama s potrebnimi finančnimi sredstvi.

S podanimi vrsticami hočemo objektivno in nepristransko dati občanom jasnosti o zadolženju občine. Sedanjemu odboru pa želimo le napredka, za kar hočemo delati vsi z največjo požrtvovalnostjo.

Mirna

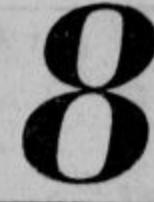
Himen. V četrtek sta bila na Mirni poročena gđe. Valerija Kovačeva in g. Živko Rebenc, prometni uradnici v Trebnem.

Zupan v ostavki. Tukašnji župan g. A. Godol je radi rahlega zdravja prosil za odstop.

Postajanje zunanj cerkve med službo božjo je postalo v zadnjem času pri tudi kar udomačeno. Ne le odstrani fantje, temveč tudi komaj šoli odlasti otroci. Kam nas privede tako vrgo, ena mladina, imamo že dovolj žalostnih zgledov. Prosimo pristojna oblastiva, da naredijo temu konec.

Za tem hladilnikom je osemčlinski Buickov motor, ki so ga tri leta preizkušali, preden so ga postavili na trž.

NOVI BUICK 1931

Osemcilindrski voz z zgoraj krmiljenimi ventili

BUICK je dosegel novo
časopisno v svojem razvoju: postavil je na trgu celo vrsto odličnih voz — vse z zgoraj krmiljenimi ventili v osemcilindrskih motorjih.

Tri leta preizkuševanje na preizkuševalnem terenu General Motors, tri leta neumorenega iskanja so rodila serijo voz, ki izključujejo vsako primerjavo z drugimi vozovi in

Regulator za temperaturoljja, ki jamči tih in gladke tek motorja tako v vročini kakor v mrazu.

Leto za letom prada Buick več to dva kvadrat toliko voz kakor njegov najhujši tekme.

88% lastnikov Buicka kuvi novič Buick, kadar si začele novega voza.

onemogočajo vsakršno obnovljavo pri nakupu.

Preberite skrbno spodnjih pet točk in dobili boste sliko mehanične polnosti tega voza. Če se hocete resno seznaniti z Buickom 8, če hočete videti, kako se ponaša na raznih vrstah cest, kakšni so mu pospešek, zaviranje, pogon: zahtevajte poskusno vožnjo. Naši zastopniki vam jo z veseljem prirede.

BUICK

GENERAL MOTORS

CONTINENTAL S. A.

Rakek

Gornja Radgona
Gasilno društvo v Gornji Radgoni je imelo v nedeljo izredni občni zbor. Celotni odbor, ki je bil izvoljen šele letos meseča marca, je nameč podal ostavko, zato je tukajšnja gasilska župa sklical izredni občni zbor, da se izvoli novo vodstvo. Na občnem zboru se je dosegel sporazum ter je izvoljen za načelnika g. Jožef Šajhar, za namestnika pa g. Ivan Borovič. Nerazumljivo pa je, zakaj se baš tržane — hišni posestniki tako abstimirajo od gasilnega društva. Vse tržane — hišne posestnike, ki so člani društva, lahko pošteje na prste roke! Pristopile in sodelujejo, bo bolj koristno kar pak so stali ob strani in kritizirati!

Krajenvi odbor protituberkulozne lige v Gor. Radgoni je pričel akcijo za zbiranje članov. Biologovite zastopnike odbora sprejeti z razumevanjem in podprtje akcije s tem, da pristopite kot član. Med dosedaj pristopivimi člani sta tudi dva ustanovna s prispevkom 1000 Din. Posnemajte!

Braslovče

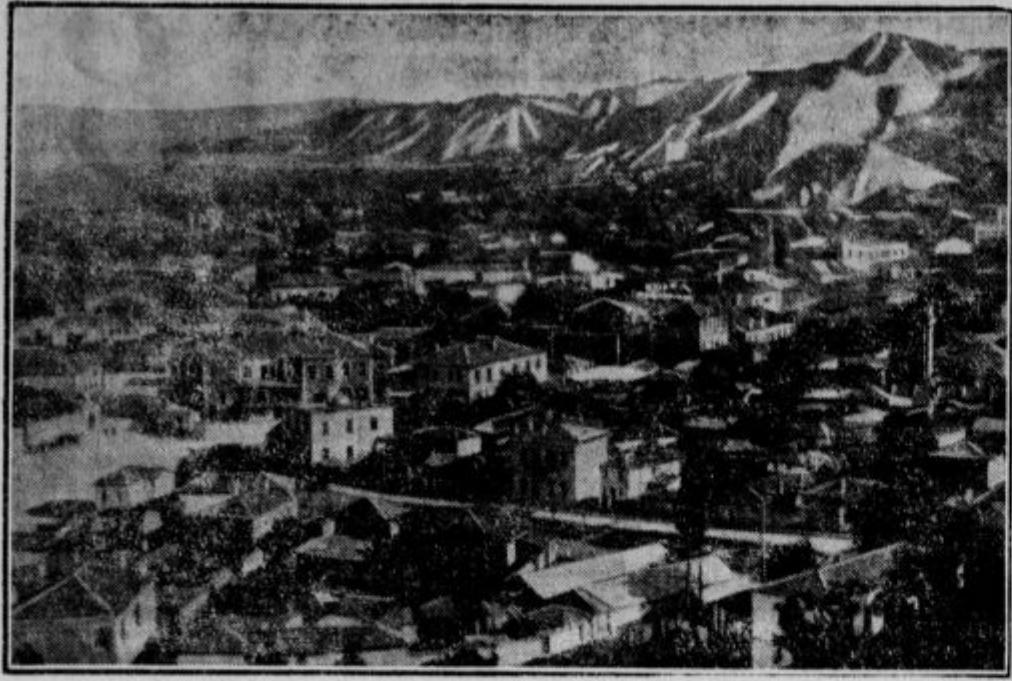
V pondeljek so se poročili g. Jožef Zajec z gdč. Angelo Savinek ter g. Blaž Serdenec z gdč. Angelo Savinek. Mladim zakoncem želimo vso srečo!

Igralcem »Narodnega poslance« častitamo k lepo uspeli prireditvi. Trud, da podajo igro koliko mogoče naravno, se jim je posrečil. Gledalci so bili za lepo, pošteno razvedrihvaljeni. Polvale vredna je tudi godba iz Preserja, katera je pod vodstvom Germadnika krajšala pavze.

Ob pespoti iz Pariželj do Topovelj ležijo že tri tedne novi drogovci za električni vod po legi nagnitih starov. Čas bi bil, da jih postavijo, sicer je nevarnost, da prvi, močnejši veter podere napeljavo, da bodo Topovljive brez luči.

Liutomer

Vprzoritev Meške drame »Pri Hrastovih« je prav dobro izpadla. Dilettanti oder Prosvetnega

Valona, ki je bila središče potresa z dne 21. t. m. Podrio se je mnogo hiš, 30 ljudi je bilo ubitih.

Nenavadno opojno sredstvo

Poželenje po nasladi si tešijo ljudje v severozahodni Sibiriji z neko gobo. Kar je za prebivalstvo južne Azije opijum, za Malajce konoplja, za Peruance koka in za Europejce alkohol, to je za Samojede, Jakule, Kamčadele, sploh za narode azijskega vzhoda in severa — goba mušnica. Ta strupena gliva raste tudi povsod v Evropi ter jo pozna pri nas skorajka vsak otrok.

Eno ali dve uri po užitju mušnice se pojavijo v goltancu krči in pa neznotna žeja, želodec in čreva se vnemo, nastopi desinterija, opojna razburjenost, vidna zmocenost, včasih tudi trzaji in krči in slednjič globoko spanje. To se utegne obrniti na okrevanje ali pa končati s srčnim mrtvoudom in smrto. Narkotične pojave, ki se pokažejo po užitju mušnice, prispisujejo nekemu alkaloidu po imenu »muskarin«. Koliko tega strupa posamezna gliva vsebuje, se ne da natančno dognati, splošno pa se ceni na 1/5 odstotka. Vendar pa že najmanjše množine muskarina kažejo opojne pojave.

To so izkoristili prebivalci vzhodne in severne Sibirije. Kakor so pri nas vinotoči, kjer se ga naleže lahko vsak po milji volji, tako so tam beznice, kjer prodajo mušnico. Vendar pa to mikavno sredstvo nikakor ni poceni in je dostopno v najboljši kakovosti te posestnikom velikih čred, ki dajo za prijetnost take pisanosti lahko severnega jelena, 10 belih lisicnih kož ali 1 vidro.

Mowinkel, norveški ministrski predsednik, ki bo moral s svojim kabinetom načrte odstopiti. Zahteva namreč izpремembo zakona proti trustom, čemur pa delavska in kmetska stranka odločno nasprotuje.

Gor čez izaro...

V nedavnem predavanju v »Soči« o »Deželi jezer« sem bral, da je Plajberg rojstni kraj Andreja Einspilera. Voditelj koroških Slovencev profesor Andrej Einspiler, je rojen pri Pregleju v Svečah. Tam je rodna hiša, vseh Einspilerev. Sicer je bil en Nejček Einspiler župnik v slovenskem Plajbergu, vendar je to le nečak našega narodnega heroja.

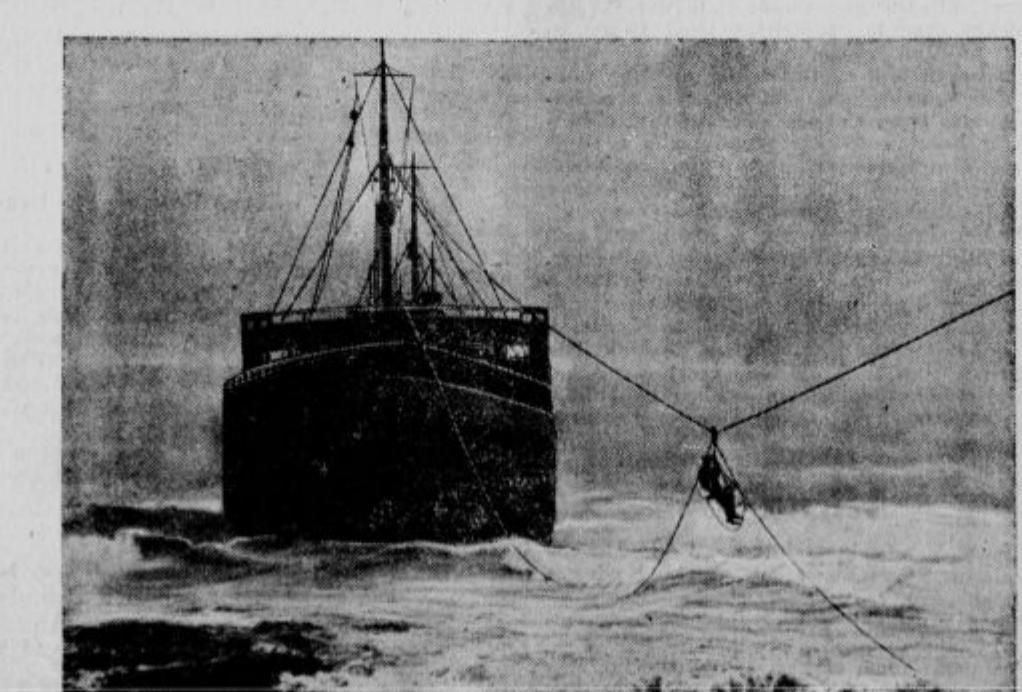
Ob tej priliki naj se dotaknem tudi znane koroške pesmi »Izaro«. Ta pesem nikakor ne siove »Gor čez izaro« in tudi ne »Dol čez izaro«, marveč pravilno in izvirno besedilo je: »Glej čez izaro — tam čez gmajnico...« Kdor pozna lego kraja, kjer se je ta pesem rodila — to so Bače pri Ločah — bo to takoj umel. Skladatelj pesmi, župnik Treiber, je peljal svojega prijatelja na grič in mu pokazal: »Pogloj čriz izaro — tamle črez gmajnico, tam je moj ljubi dom...« To pribijem kot zasebni prijatelj župnika Treiberja, s katerim smo to pesem v St. Jakobu dostikrat prepevali.

L. H.

Zenske bolezni

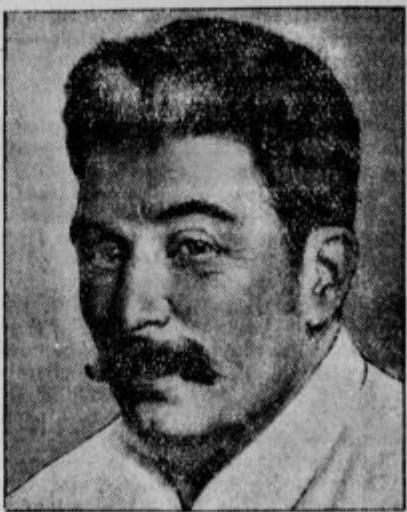
(Exudate) zdravite doma s Pistyansko blatno »Gama« kompreso. Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji.

Sledišče: Drogerija Gregorit, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Reševanje posadke parnika »Tamiahua«, ki je v viharju nasedel. Ker se ladje parniku niso mogle približati, so rešili moštvo s pomočjo rakete vrvi, ki so jo s strelom vrgli na parnik in po kateri so mornarji za mornarjem potegnili na reševalno ladjo.

prejela. Dekle je zahtevalo 40.000 frankov odškodnine in vrnitev vseh daril. Sodišče je priznalo opravičenost njene zahteve in razsodilo, da ji morajo plačati prireditelji lepotne tekme 10.000 frankov odškodnine, ji vrniti vsa darila in ji vrhu tega preskrbeti novo službo v njenem prejšnjem poklicu. Ko je postala ta razsodba znana, so številne bivše »lepotne kraljice« vložile podobne tožbe na odškodnino, ker se je tudi zanje tekmovalje v lepoti končalo na enako tragičen način. Konkurenčni odbor se bo moral sedaj odločiti, da ali plača prizadetim dekletom vedno primerno visoko odškodnino ali pa da slednjič prenega s svojimi nezniseljnimi in za žensvo skrajno ponujočimi prireditvami.

Stalin, neomejeni diktator Sovjetske Rusije, občesar oblast butajo po zadnjih vesteh valovi upora.

Novo reklamno sredstvo

Neka velika newyorská tvrdka si je izmisliła novo, zelo učinkovito reklamno sredstvo. V svojem izložbenem oknu ima aparát, ki po deseti urah zvečer sam užge luči, čim se približa kak človek. Naravno je, da potem vsak postoji pred izložbenim oknom. Ko pasant odide, razsvetljava zopet ugasne. Razsvetljava temelji na nevidnih ultrardečih žarkih.

Oustric, francoski velešpekulant, česar polom je prizadel celokupno francosko gospodarstvo. V njegove drzne borzne manevre je zapletenih veliko vplivnih francoskih politikov; justični minister Péret je moral odstopiti. Pričakovati je, da bo moral Oustric v ječu.

Prstan za »udove«

Ločene žene v Ameriki, ki nočejo več nositi zakonskega prstana, a bi se vendar rade razlikovali od samskih deklet, so začele nositi posebne prstane iz črnega onksa na tretjem prstu leve roke. Na notranji strani prstana so vrezane štiri črke, ki pomenajo »free« — prostal. Saljivci imenujejo ta prstan »Reno« — to je znano mestece v Nevadi, kamor se hodijo lahkomiseln Američani ločiti in poročati (kakor pri nas nekoč na Reku), ker imajo v Nevadi glede tega posebno lagoden zakon.

Kulturni obzornik

Pismo iz Belgrada

V zadnjih letih smo napravili precej in uspešnih korakov v inozemstvo, v široki svet. Vendar pa se pravici trdim, da nas ogromna večina Evrope še ne pozna in da zato dosledno ne upošteva, ali pa nas pozna le po fragmentih, po malenkostih, bolj po napakah, ko pa z dobre strani. Odgovarjajoče mesto v evropski kulturi in v vsem javnem življenju sploh bomo dosegli šele po desetletjih.

Pa so merodajni kulturni faktorji oceno po kazali zadnji čas, da so nas opazili. To v glasbi. Za nastopno 1931. leto je namreč Jugoslavia povabljena v Ženevo na glasbeni festival. Kakor znamo vsako leto ena boljša svetovnih opernih enot gostuje v Ženevi ob času septembarskega zasedanja narodov. Doslej je gostovala n. pr. dunajska in še nekatere nemške opere, pariška Opera comique itd. Za prihodnje leto je pripravljeni odbor imel v programu milansko Scala. Vsekakor je karakteristično dejstvo, da smo prodriji nepričakovano mi in je »Scala« ostala v ozadju.

Kolikor je doslej znano, bo naša opera skupina sestavljena iz moči zagrebške in belgradske opere. V programu sta dve domači operi (v prvih Končičeva »Kaštan«) in ena ruska (Rimski-Korsakov: »Sadko«). Poleg tega se bo dajal še balet, ki ga pripravlja g. Hristić. Njegova premiera bo se pred koncem letoske gledališke sezone v Belgradu. Delo je vzeto iz našega bogatega glasbenega folklora. Gostovanje bo po dosedanjih računih trajalo štirinajst dni. To bo na vsak način lepa prilika, da pokažemo tujem, kaj vse imamo.

V četrtek, 27. t. m. poteka dvajset let od smrti izrazitega pesnika v dramatični romantični šoli Laze Kostića. Sicer je res, da današnja službena Skerličeva srbska književna združevina ne govorja preveč laskavo o Kostiću. Upati pa je, da bo v prihodnji in v vseh slednjih zavzel mesto, ki mu po vsej pravici gre. Vsekvupno Kostićeve pesniško delo je izdala novosadska »Matica srpska« (1909). Daleč bolj uspel, ko v pesmih pa je Laza Kostić v dramah. Njegov »Maksim Crnojević« je delo, ki se danes zanima in ga publike še vedno z užitkom gleda. Omenjam, moram tudi prevajalsko delo Kostićeve. On je bil prvi popularizator Shakespearja med Srbi: Napisal je več kraših razprav o njem in njegovih delih in prevedel Hamleta, Romeoja in Julijo in Richarda III.

Zadnja dramska premijera v Belgradu je bila tridejanska moderna komedija Nemca Bruna Franca z naslovom »Komedia z biserom«. Predstava je uspela. Režiral je zelo sodobno g. Kulundžić. Od igračev je najbolj ugajala ga. Kataliničeva v vlogi Vere. Omenjam, da je belgradska gledališča doslej posvečalo zelo malo pažnje modernemu nemškemu dramskemu slovstvu. Nasprotno pa je repertoar prenatrpan s francoskimi komadji.

Gvido Taratula, ki je bil doslej znan le kot pesnik, je pri g. Kohnu objavil obsežnejšo zbirko kratke proze. To so pravzaprav feljtoni in črtice, napisane v l. 1922—1927 in so v tej knjigi samo skupaj izdane. V tisku ima G. Taratula humoristično enciklopedijo sodobne književnosti z naslovom »Panoptikum« in knjigo pesmi »Lirske zapisi«. Omenjam, da se je Taratula doslej uveljavil kot eden najboljših srbohrvaških mladinskih pesnikov.

Pred nekaj dnevi je minilo 100 let od rojstva prve srbske pesnice Milice Stojadinović-Srbkinje. Zelo dobro je bila znana v Nemčiji. Živila je največ v okolici Fruške gore. Svojevrstna zanimivost je njen dnevnik »U Fruškoj gorici«, ki je v treh knjigah izšel v Novem Sadu (1861, 1862, 1866).

Eden najbolj znanih ruskih kritikov v emigraciji, g. Mark Sionim je pravkar izdal v založbi belgradskega »Ruskega arhiva« zelo zanimivo knjigo esejev o sodobnih ruskih književnikih Evgeniju Zamatinu, Vsevolodu Ivanovu, Ani Ahmatovi, Marini Cvetajevi, Leonidu Leonovu, Konstantinu Fedinu, Iraku Babelju, Alekseju Tolstem, Sergeju Jensemiju, Borisu Pilnjaniku, Vladimirju Majakovskemu, Iliju Ehrenburgu, Mihajlu Zoščenku in Borisu Pasternaku. Knjiga obsega 90 strani velike oktave in stane samo 10 Din. Naslov: Portreti savremenih ruskih pisaca.

Izšla je druga številka revije »Bodočnost«, ki izhaja v Parizu in jo izdaja Zveza za zedinjenje Južnih Slovanov. Pretežni del člankov je napis v bolgarsčini. Zanimiv je članek »Slovanstvo in Južni Slovenci« dr. M. Preloga, ki je le posnetek dela »Slovenska renesansa« (Zagreb, 1926).

Kolarčeva zadužbina je med drugimi v kategoriji beletristike nagradila g. Miloša Crnjanskega za potopiske iz Dalmacije. Nezdružljivo je, da je skoraj vse letoske književne nagrade v Belgradu prejel g. Crnjanski.

V »Glasniku istoriskog društva u Novom Sadu« je g. dr. Dimitrije Kirilović objavil tri tiskovne pole obsegajoč zgodovinski pregled dela »Srbskega narodnega gledališča« za začetka (1861) do l. 1868. V zagrebški »Zabavni biblioteki« je nedavno izšel že pred več leti napisani roman Stanislava Tomasića »Salon milostive Kle«. Po dejanju je delo postavljeni v viharne popravljene din. Posobno zanimiv je avtorjev iskreni predgovor.

Dordje Glumac je pri Gezi Kohnu izdal drobnijo knjigo mladinskih proze z naslovom »Vilinski snovi«. Za tisk pripravlja med drugim petdenjsko dramo »Jesenji suton« in »Nove pesme.«

Sestnajstnovemška številka S. K. Glasnikova prima nadaljevanje odlokma Iz Begovičeve romana in B. Lazarevićevih »Senc osnov.« Omenjam članka: Schillerjeva »Pesem o zvonu« (Stevan Josifović) in »Skupno življenje žuželk« (Sergije Metalnikov.) Dr. Isidora Sekulić je napisala ljubko kritiko o Crnjanskem »Ljubavi u Toskanji.«

Zadnja štev. »Književnih novin« primaša dober članek Antun Nizeleja o Italiju Sveu.

Sarajevo gledališče bo te dni svečano proslavilo desetletnico svojega obstoja.

Novembrsko kolo »Narodne knjižnice« obsega prevode iz Dostojevskoga (Igralec), G. Kelherja, Halevyja in Hedesterna ter izvirni roman Miodraga Stefanovića (Igralec na putu).

Radoslav Dragutinović, ki je z »A-zurno zemljo« zelo smelo nastopal, je te dni objavil drugo pesniško zbirko »Lične peva.«

Pri G. Kohnu v kratkem izidejo novele Nikole Trajkovića (»Opatijska madona«), razgovori o književnosti Brane Coščića (»Deset pisaca, deset razgovora«) in roman Milana Kašanina (»Trokošuljnik«).

Tone P.

Novi život. List za bezalkoholno kulturo. (Vlado in izdavci: prof. dr. Mašek i Drugovi, Zagreb, Higijenski zavod.) V novemborskem zvezku primaša sledijo vsebino: Dr. Antonije Vuković: »Miloš Djuran u spomen.« Kako alkohol utiče na rast mišiča. — Ivan Ivančić: Preša, Skica. — Antialkoholni pokret u Jugoslaviji. — Privredni pregled. — Bilješke.

Gospodarstvo

Izpremembra v upravnem svetu Zadržalne banke v Ljubljani. Iz upravnega sveta je izstopil podpredsednik banke dr. Henrik Tuma. Za podpredsednika banke je bil izvoljen odvetnik dr. Anton Stigljič v upravnem svetu pa je bila kooptirana g. Henri Weber.

Nova Ljubljana. V četrtek dne 27. t. m. ob pol 9 zvečer bo predaval v restavraciji »Zvezda« ljubljanski podčuščan prof. Evgen Jure o »Novi Ljubljani«. Predavanje prireja Trgovoško društvo »Merkur«, zato opozarjam vse trgovce, obrtnike in industrije na to predavanje, saj je razvoj bodoče Ljubljane v najobjavi zvezki z razvojem njenega gospodarstva in komunalne politike.

Spričevalo izverga pri posiljavah v Francijo. Od 25. novembra dalje mora biti navedeno, v Francijo namenjeno blago opremljeno s svedočno izvora, izdano od Trgovske zbornice prodejalskega območja. Blagovne vrste so: Živila in zaklani perolnina, golobje, žitarice in razna živila, sladkor, molas, navadni les (razen smolnatega) v starih način 2 in pol metra za izdelovanje lesovine (za parpi), želatinu, olein, stearin, oljna kislina, stearinova kislina.

Delo zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je ustanovil svojo sekreterijo za ruderstvo in zato proslavljeno za sodelovanje pri zbiranju informativnega in propagandnega materiala, zavod pa bo dal na razpolago svoj službeni in poslužbeni aparati.

Tarifni odbor. Zasedanje se je začelo v nedeljo dne 23. t. m. v prostorih belgrajske industrijske zbornice.

Ukinjenje občinske trošarine v Belgradu. Kako poročajo belgrajski listi, namerava po izjavi predsednika občine dr. Nešića ukiniti občinsko trošarino v Belgradu s 1. januarjem 1931 ter mesto nje uvesti doklade.

Borza

Dne 25. novembra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so bili sledeči tečaji čvrsti. Promet je bil znaten, posebno v devizi Praga, nadalje v devizi Newyork. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst in ga je kupila Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2276.50 bl., Berlin 1347.50–1350.50 (1349.), Bruselj 788.83 bl., Budimpešta 988.89 bl., Curih 1094.40–1097.40 (1095.90) Dunaj 794.68–797.68 (796.18), London 274.70 bl., Newyork 56.365–56.565 (56.465), Pariz 222.25 bl., Praga 167.28–168.08 (167.68), Trst 294.95 do 296.95 (295.95).

Zagreb. Amsterdam 2278.50–2279.50, Berlin 1347.50–1350.50, Bruselj 788.83 bl., Budimpešta 67.30–990.39, Curih 1094.40–1097.40, Dunaj 794.68–797.68, London 274.80–275.10, Newyork 56.365–56.565, Pariz 221.25–223.25, Praga 167.28–168.08, Milan 294.95–296.95.

Belgrad. Berlin 1347.50–1350.50, Bruselj 794.68–796.68, Budimpešta 987.39–990.39, Curih 1094.40–1097.40, London 274.30–275.10, Newyork 56.365–56.565, Pariz 221.25–223.25, Praga 167.28–168.08, Miljan 294.95–296.95.

Curih. Belgrad 9.12.80, Amsterdam 207.80, Atene 6.675, Berlin 123.11, Bruselj 71.98, Budimpešta 90.23, Bukarešta 3.06.375, Cagliari 2.445, Dunaj 72.66, London 25.08.675, Madrid 57.80, Newyork 515.25, Pariz 20.28, Praga 15.8025, Sofija 8.7325, Trst 27.015, Varšava 57.85, Kopenhagen 138.025, Stockholm 138.55, Oslo 138.025, Helsingfors 12.98.

VREDNOSTNI PAPIRJI

V Ljubljani je bila zaključena danes Kranjska industrijska po 296 (zadnji zaključek 11. t. m. po 312.) — Tendenca za državne papirje je bila danes nekoliko čvršča: 7% inv. posočilo je bilo zaključeno po 87.50 in 87. agrari po 52. Vojna škoda je bila zaključena po 429 v primeri s 430 včeraj. Tečaj 8% Bler. pos. so narasli od 91.25 včeraj na 91.50 danes, ravno tako 7% Bler. pos. od 81.25 na 81.50; 7% pos. DHP je bilo zaključeno po 91. — Med bančnimi papirji so bili zaključeni v delnicah Poljo banke po 56, Praštiediona po 930. Jug banka je od včerajšnjega zaključnega tečaja 79, danes popustila na 78, kasnejše pa se je uvrstila na 78.50. Industrijski papirji ne beležijo znatnejših sprememb. Osječka Šečerarna je danes nazadovala na 296, nato pa se popravila na 297. Zaključene so bile tudi Vevče po 124, in Trboveljska po 378. Nadalje je bila zaključena Jadranska plovilna po 595.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 91.75 bl., 7% Bler. pos. 81.75 bl. Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Praštiediona 930 den., Kred. zavod 170–180, Vevče 124 den., Stavna 40 den., Split cement 400 bl., Kranjska ind. zakl. 296, Ruše 280 do 300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 87–87.50 (8750, 87), agrari 52–52.50 (52), vojna škoda ar. 428 do 429 (429), 12. 417.50–420, 2. brez kupona 416—

420, srečka Rdeč. križa 52 bl., 8% Bler. pos. 91–91.50 (91.50), 7% Bler. pos. 81.25 (81.50), 7% pos. Drž. hip. banke 80.75–81.25 (81.25), 6% begl. obv. 73 bl. — Bančne delnice: Hrvatska 52 d., dec. 53 d., Poljo 56–57 (56), Ked. 96 d., Union 192–193, Jug 78–78.50 (78, 78.50), Li. kr. 122 d., Narodna 8.030–8.080, Obrtna 36 d., Praštiediona 930–932 (930), Srbska 190–195, Žemaljska 129–131. — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 d., Guttmann 138 do 145, Slaveks 52 d., Slavonija 200 d., Našice 1000 d., Danica 100–103, Pivara Sar. 200 d., Drava 235 do 236, Šečerana Osiek 296–298 (296, 297) Nar. ml. 20 d., Os. Nev. 200 d., Brod. vag. 90 d., Union 100–115, Vevče 124–125 (124), Isis 42–46, Ragusa 395 bl., Oceania 210–230, Jadr. plov. 595–610 (595), Trboveljska 373–378 (378), Split cement 400 bl.

Belgrad. Narodna banka 8 100, 7% inv. pos. 88.50, agrari 52.50, vojna škoda 448–449, 12. 451, 8% Bler. pos. 92, 7% Bler. pos. 80.75, 81.50, begl. obv. 72.75.

Dunaj. Don.-sav.-jadr. 87.— Wiener Bankverein 16.90, Creditanstalt 46.90, E-compteges 158.—, Živno 89.30, Union 23.75, Alpine 18.55, Trboveljska 46.70, Kranjska ind. 41.— Leykam 3.60, Rima Murany 64.50.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu: London 7% Bler. pos. 80–80.75, Newyork 8% Bler. pos. 90–91, 7% Bler. pos. 80.25–81, 7% pos. D. H. B. 80–80.50.

Zitni trg

Tudi danes je bila na zitnem trgu čvrsta tendenca. Promet je živahan. Posebno je čvrsta kruza, ki je danes v ceni ponovno narasla. Danes se je plačevalo za časnu primerno suho blago 75–77.50, za umetno, sušeno blago 85 in za staro blago 102.50 do 105. Cene pšenice so ostale v glavnem neizpremenjene. Za korizo je povpraševan po zelo znatno, toda dovozi so zelo slabici, skoro nikaki. Opozna se, da je producent zelo vzdrživ pri prodajah in da prodaja le na potrebe še, ker piščakuje bol sih cen.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 80 vagonov koruze, 4 vagona moke, 4 vagona otrobov. Tendenca neizpremenjena.

Sombor. Pšenica bač. potiska 80 kg 140–145, okolina Sombor 78 kg 122.50–127.50, gbač. 79/80 132.50–137.50, sr. 78/79 125–130, slav 78 120–125, ban. Bega šlep 79 kg 135–140, kanal 79/80 kg 180–185, koruza bl. star. 82.50–87.50, Dunava šlep 85–90, nova posušena 75–80, garant 65–70, dec. jan. 70–75, moka bač. št. 8 75–80, ostala neizpremenjena. Vse ostale neizpremenjeno. Tendenca stalna. Promet: 338 vagonov.

Budimpešta. Tendenca trdna. Promet srednji. Pšenica marec 15.66–15.70, zakl. 15.67–15.68, maj 15.66–15.68, zakl. 15.66–15.67, rž marec 9.30–9.33, zakl. 9.30–9.31, koruza maj 12.20–12.28, zaključek 12.25–12.26, tranzit maj 10, zakl. 9.95–10.

Zivina

Ponedeljkov živinski sejem v Kranju dne 24. nov. Na trgu je bilo prigsnih: volov 71, prodanih 33, cena 3500–4500 Din, krav 41, prodanih 18, cena 1700–2000 Din, telet 4, prodano 1, cena 900–750, junij 9, prodanih 6, cena 2600–3000 Din, bikov 10, prodanih 9, cena 5000–6000 Din, ovce 71, neprodane, cena 120–180, svini 21, prodanih 9, cena 300–2000 Din, prašičev 30, prodanih 11, cena 300–2000 Din.

Mariborski živinski sejem z dne 25. nov. Pričinjenih je bilo 6 konj, 6 bikov, 70 volov, 274 krav, 6 telet, skupaj 323. Prodanih je bilo 148 komadov, za izvoz nit. Sejem je bil radi tega tako slab, ker je bil obenem katarinski sejem v Ptuju. Cene so bile slednje: debeli voli 1 kg žive teže 8.50–9, pol-debeli 7–7.75, bik za klanje 7–7.50, klavne krave debele 6–6.25, plemenske krave 4–5.75, krave klobasice 3–3.50, mlada živila 7.50–9.50 Din. Cene meseca: volovsko meso I. 18–22, II. 16–18, meso bikov, krav in telic 14–16, teleće I. 24–25, II. 16–24, svinsko meso sveže 15–27 Din.

Dunajski prasiški sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborschky & Co. Dunaj). Na prosti trgu je bilo priseljih 8798 prsičarjev in 4693 šperharjev, iz Jugoslavije 4838. Na kontumacijskem trgu je bilo 78 prsičarjev in 231 šperharjev. Cene: šperharji najboljši 1.70, I. 1.60–1.68, II. 1.55–1.58, kmečki prasiči 1.52 do 1.68, najboljši 1.70, prsičarji 1.40–1.85. Tendenca: šperharji so se podarili za 6–10 grošev, prsičarji pa za 10 grošev.

Hmelj

Nürnberg, 25. nov. kk. Pripeljanega je bilo le malo blaga. Povpraševanje je bilo slabo. Prodanih je bilo 25 bal srednjevršnega halleršteinskega hmelja po 90 mark. Razen tega je bilo prodanih tudi nekoliko manjših postavki štajerskega hmelja po 55 do 60 Mk. Razpoloženje in cene so ostale še naprej nesprenjene.

Autotaksi

Novo mesto-Kendija

M. Hočavar

Telefon št. 18

Iz službenih objav

Popravi! V včerajšnjih službenih objavah so bile pomote pri vpisih v registrih: Poslovodji tvrdke Blosilm sta dr. Brezigar Milklo in Alfonz Žerjav, na pre Oskar Zužek, ki je poslovodja tvrdke Račna, podpisane na Škofjih Župnikih.

Vpis v zadržni register. Lomarska produktivna zadruga v Komendi, r. z. z o. z.

Regulacijski načrti mesta Zagreba, Rok za vložitev načrtov za generalno osnovno za zgradbo, razširjenje in regulacijo mesta Zagreba je podaljšan do 31. marca 1931 do 12 opoldne.

Dražbeni oklic. Dne 20. dec. 1930 ob 9.00 pri podpisanim sodišču v sobi št. 4 dražba neprimitivni zemljiška knjiga Ljutomer, v. št. 243, 155, 541 in 544. Cenilna vrednost: 17.700.25 Din; najmanjši ponudek: 11.800.18 Din. — Okrajno sodišče v Ljutomeru. — Dne 20. dec. 1930 ob 10.00 pri sodišču v sobi št. 4 dražba vezave lastne polovic zemljišča: zemljiška knjiga Žite, v. št. 169. Cenilna vrednost: 9.717.— Din; vrednost pritičnine: 1847.50 Din; najmanjši ponudek: 6.478.— Din. — Okrajno sodišče v Koničah. — Dne 23. dec. 1930 ob 9.00 pri sodišču v sobi št. 6 dražba neprimitivnih zemljišča knjiga d. o. Vel. Varnica, v. št. 41 in 22. Cenilna vrednost: 8053 Din; vrednost pritičnine: 765 Din; najmanjši ponudek: 4409 Din. — Okrajno sodišče v Ptaju. — Dne 30. dec. 1930 ob 9.00 pri sodišču v sobi št. 4 dražba neprimitivnih zemljišča knjiga Ljutomer, v. št. 450. Cenilna vrednost: 6500.— Din; najmanjši ponudek: 3250.— Din. — Okrajno sodišče v Ljutomeru.

Dobave

Dobave. Ravnateljstvo rudnika Velenje sprejema do 2. dec. ponudbe glede dobave 3000 kg riža in 200 kg papirnatih vrečic. — Ravnateljstvo drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 2. dec. ponudbe glede dobave 57 komadov nosilcev in 1000 kg železa. — Ravnateljstvo drž. rudnika Breza sprejema do 4. dec. ponudbe glede dobave 3950 kg željeza, 160 komadov ključavnic, 400 komadov zag za željezo, 350 komadov lopat, 100 kg kleja, 100 kg zelenih suhih barve, 100 kg modre suhih barve, 25 kg krede, bakrenih vodov, zobatih koles, stekla, 40.000 kg portland-cementa in 25 kg podkovnih žebeljev. — Ravnateljstvo drž. rudnika Kreka sprejema do dne 5. dec. ponudbe glede dobave deklevenih palic. — Dne 28. nov. in 15. dec. se bosta vršili pri ekonomskem oddelku gl. ravn. drž. žel. v Belgradu ofertalni licitaciji glede dobave železniških pravog. — Dne 6. dec. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku ministrica za zgradbe v Belgradu ofertalni licitaciji glede dobave bakrenih cevi.

Prodaja lesa se bo vršila na ofertalni licitaciji 6. dec. pri kr. ravn. šum v Vinčkovih.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 26. novembra: 12.15 Plošče (ruska in operetna glasba) — 12.45 Dnevne vesti — 13. Cas, plošče, borza — 17.30 Radio

Inventurna odprodaja v TEKSTILBAZARJU

Blago za moške obleke in suknje, damske plašče, vsekovrstne volnine, perila, svile etc.

Oglejte si ceno ter kvaliteto!

Tekstilbazar Ljubljana

Krekov trg št. 10.

od 26. novembra do 20. decembra

Z 20% popustom!

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglaši nad devet vrstic se računa več. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjam!

Službe iščejo

Šofer

zanesljiv in zmožen vseh popravil, z 2 letno praksijo, išče službo k osebenu ali tovor. avtu; gre tudi na vtokos. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.390.

Pouk

Šoferska šola

prva oblast. kotec, Čamernik, Ljubljana. Dunajská c. 36 (Jugauto). Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

I. Gaberščik

bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweišova cesta 52. Prihodnji redni tečaj se prične 1. decembra 1930.

Službodobe

Kuharica

se sprejme v službo z novim letom na deželo na veče posestvo k dobrji družini. Dobra gospodinja. Plača po dogovoru. Poizve se pri upravi lista pod št. 13.466.

Predilce in kodralce

za izdelovanje žime išče najmodernejšo urejenato varna v Beogradu. - Ponedeljne z navedbo plače v Beograd, Oblakovska 14-16.

Službeni oglasi

za razglasitev oglasov in poslov.

Obveščanje

za razglasitev oglasov in poslov.

Obveščanje